Helios aan Zee

ZEVENTIG ZOMERS OP ZANDVOORT

Helios aan Zee

ZEVENTIG ZOMERS OP ZANDVOORT

Bericht in het Haarlems Dagblad van 25 december 1938:

'Dezer dagen hield de Alg. Kamp. Ver. 'Licht en Vrijheid' en 'Hygea' in het gebouw Roxy te Haarlem een ledenvergadering die was ingesteld om de veelbesproken en langgewenschte fusie te voltrekken. Met algemeene stemmen werd besloten, zoowel te Haarlem als Amsterdam, een nieuwe kampeervereeniging te stichten die den naam zal voeren 'Helios' (vertaald Zonnegod).

Redactie : Patricia Faasse | Sietse van der Hoek | Pleun Schimmelpennink | Rita Smit | Janneke Willemse

Eindredactie: Patricia Faasse en Rita Smit

Fotografie: Annie en Henk Willemstein

Vormgeving: Ronald Visser

Drukcoördinator: Douwe Dijkstra

Terug naar de kust - een inleiding

In de publicatie die verscheen bij het 50-jarig bestaan van Helios vertelt Herman Vos, de zoon van de eerste voorzitter, hoe een conflict met Bloemendaal de directe aanleiding vormde om Helios op te richten. De gemeente Bloemendaal had plannen om aan zee een luxe badplaats te ontwikkelen en daarin pasten geen 'arbeider-kampeerders'. Dus moesten de twee bestaande kampeerverenigingen van het Bloemendaalse strand verdwijnen. Licht en Lucht heette de ene, Licht en Vrijheid de andere. De twee verenigingen organiseerden protestvergaderingen in Haarlem en Amsterdam, waar het overgrote deel van hun kampeerders woonde, en riepen per advertentie ook de kampeerders van Zandvoort op hun stem te laten horen.
De kampeerders van Zandvoort hadden geen vereniging. Ze mochten op het zuiderstrand 's ochtends hun tent opzetten op voorwaarde dat ze die 's avonds weer mee naar huis namen. Als reactie op het kampeerverbod van Bloemendaal besloot de gemeente Zandvoort om op het noorderstrand, tegen de grens met Bloemendaal, voorzieningen te treffen voor kampeerders. Ook de kampeerders van het zuiderstrand, waartoe de familie Vos behoorde, moesten daarnaar toe.
Herman: 'Mijn vader, Nicolaas Johan Vos, las de advertentie en ging naar de protestvergadering. Niet omdat hij zo belust was op relschoppen, maar omdat hij als democraat in hart en nieren, en bovendien van jongs af in vakbondswerk opgeleid, het een onredelijke gang van zaken vond. Ik herinner mij nog dat hij thuiskomende van die vergadering vertelde dat de stemming nogal revolutionair was. Zijn en andere bijdragen in de discussie leidden ertoe dat hij in de, staande de vergadering, opgerichte kampeervereniging tot voorzitter van de te ondernemen acties werd gebombardeerd, met Jan Ruigrok als secretaris en als penningmeester Han Kloos.'

Men schreef 1938. Crisistijd. Maar eveneens de tijd van plannen voor nieuwe woonwijken waar het ook voor 'de gewone man' gezond leven was. Zo kwamen in Amsterdam de Westelijke Tuinsteden tot stand en werd later de Bijlmer gebouwd. Veilig en gezond in het licht van de zon, ruim in het weldadige groen.
Vanuit dezelfde idee ontstonden rond de grote steden eerder al de volkstuincomplexen met namen als Nut en Genoegen en vakantiekolonies als die in Bakkum. En kampeerverenigingen als Licht en Lucht, Licht en Vrijheid en dus Helios, die haar leden, en vooral de kinderen en hun moeders, in de gelegenheid stelden een groot deel van het voorjaar en de zomer de benauwde behuizing driehoog-achter te verruilen voor een tenthuisje in het licht van de zon, de lucht van de zee, de ruimte van het strand.
Afgezien van de zeeman, die we van en naar IJmuiden zien varen, bestaat de mensheid uit twee soorten. De ene soort is die van de kustmens, de binnenlander is de andere soort. Die van Helios zijn kustmensen, dat spreekt. Hoe anders ze zijn dan de rest van de mensheid valt te lezen en te zien in dit boek. Zie hoe ze, voor de camera van Henk, opgesteld staan bij hun huisje aan zee. Lees hoe ze hun dagen doorbrengen aan zee, de specifieke normen en waarden van hun vrijhaven aan zee, lees wat de vereniging voor hen betekent en wat zij doen voor de vereniging.
'Kinderen', zegt mevrouw De Dalie van 705, 'kunnen het niet beter treffen dan opgroeien op het strand. Ze houden er hun leven lang een liefde voor de zee aan over.' Ze heeft gelijk. Alleen in een heel ouderwets verhaal spelen de kinderen nog zo vrijmoedig en avontuurlijk als ze op het strand gewoon zijn te doen. Het moet de kust zijn, de vrijheid van de kust die dat mogelijk maakt.

In de Zoete Inval

de **vereniging** in **vergadering**

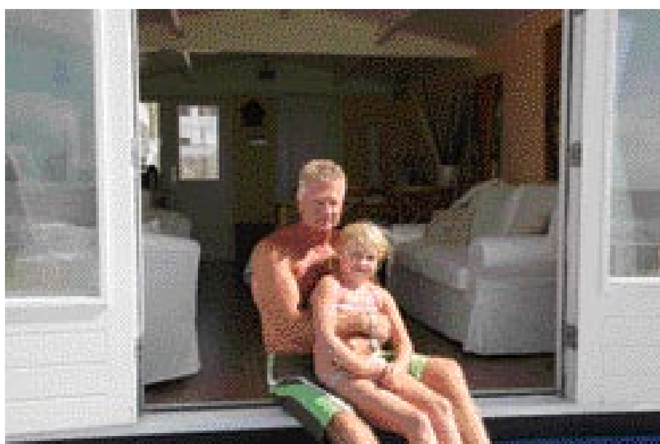
door Sietse van der Hoek

Tinus de Jong en Krijnie Hoogteijling, Nieuw-Vennep

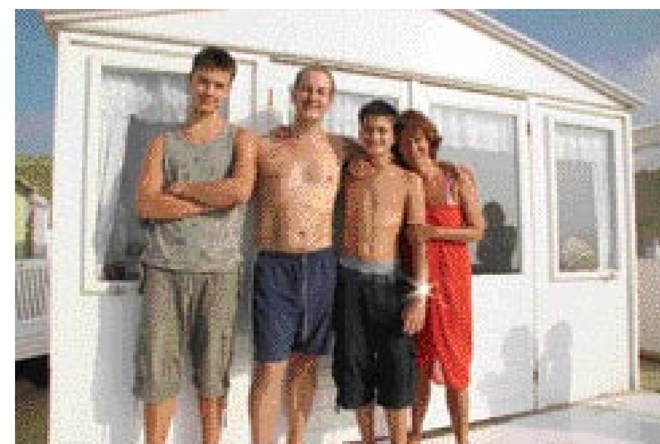

Tinus en Cisca Tramper, Amsterdam

Marcel en Debby van Assema met kinderen Iwan en Romy, Haarlem

Heel het leven en de wereld lijken langs te komen wanneer Helios jaarvergadert in De Zoete Inval. Om te beginnen de dood. Staand en in stilte herdenken we de overleden kampeerders van het afgelopen jaar.
Dan komen de normen en waarden aan de orde als de voorzitter heeft vastgesteld dat er niemand is die wil reageren op het jaarverslag van de secretaris en zegt: 'Oké, maar ik hoop wel dat de boodschap ervan begrepen is en men zich eraan wil houden.' Hij doelt op de alinea waarin de secretaris zijn beklag doet over de uitholling van een aantal standaardwaarden. 'En met standaardwaarden bedoel ik gewoon het verenigingsleven op zich: dat je heel veel zaken met elkaar regelt. Je ziet het steeds minder worden. Waar men daar "vroeger" wellicht tegen elkaar wat van zei, stuurt men nu brieven, mails en sms'jes naar het bestuur. Steeds vaker worden wij als bestuursleden aangesproken op het gedrag van anderen. Men begrijpt niet, zegt men dan, "dat wij daar niets aan doen". Maar juist dat valt niet altijd mee. Zodra wij proberen wat scherper te zijn, wat harder op te treden, worden wij direct geconfronteerd met boze mensen die niet schromen om onmiddellijk te dreigen met advocaten en wat al niet. (...) Begrijpen doe ik het al lang niet meer. Als we nou nog niet weten hoe we een huisje in elkaar moeten zetten, als we nou nog niet weten wanneer we de gasslang moeten vervangen, hoe moeten we het de mensen dan wel duidelijk maken?'
De centen, ook al geen kattepis: begroting van 175.414 euro voor het jaar 2008. 'U denkt', raadt de voorzitter, 'het wordt allemaal wel heel erg duur. De overheid en het bulldozeren kosten steeds meer. Maar er is weinig aan te doen als we willen kamperen. En dat willen we. Anders zou u hier niet gezeten hebben nu.'
Het zijn er niet weinig die op een koude maartse avond zich verzameld hebben in de Claes van Kietenzaal van De Zoete Inval, het hotel tussen Halfweg en Haarlem waar kampeervereniging Helios gewoonlijk haar algemene ledenvergadering houdt. Na de lange wintertijd is het voor de meesten weer de eerste ontmoeting met al die mensen met wie ze straks gedurende een klein half jaar een zomerse gemeenschap zullen vormen op het strand.
Koffie, thee.
Alles goed?
Ja lekker! En met jou?

Martin Smit met dochter Eva, Heemstede

Vivian Kluit met zoon Jayro, Amsterdam

Geert en Elly Kingma met zonen Dennis en Florian, Koog a/d Zaan

Ook goed.
Waar sta je?
Wanneer bouw je?
Volgend punt op de agenda: uitschrijven donateurs. Ook van donateurs die per ongeluk hun donatiegeld niet hebben betaald, niet op tijd hebben betaald. Een kwestie van uitsluiting, verstoting eigenlijk, schrik en verdriet soms, en dus een heikel en regelmatig terugkerend punt in de jaarvergadering. Een humanere regeling moet toch mogelijk zijn, pleiten enkele leden. Een systeem met een herinnering bijvoorbeeld of aanmaning wanneer de eerste termijn verlopen is. 'Als je een bekeuring vergeet, wordt toch ook niet meteen je auto in beslag genomen. En het gas wordt na de eerste keer toch ook niet meteen afgesloten. Maar bij Helios... Er kan toch wel eens even iets misgaan in een mensenleven?'
Na wat heen en weer-gepraat en een stemming belooft de voorzitter dat het bestuur gaat bekijken hoe het het reglement kan aanpassen aan de mening en gevoelens van de vergadering. Direct daarna leest de voorzitter de namen en nummers van de donateurs die aspirant-lid mogen worden van de vereniging. Zij staan op de drempel van het Walhalla.

de echte kampeerder....

kan, als het moet, van de vloer eten.

Etensresten op de vloer (of in de kastjes) zijn niet handig, dat lokt kleine duinvriendjes. En een muizenplaag is wel echt vies. Vandaar dat een echte kampeerder ook geen vogeltjes voert in het kamp. Bovendien zorgt de echte kampeerder ervoor dat een eventuele vos in het kamp 's nachts niet aan zijn vuilniszak kan knagen.

Het water, mensen, het water. Het levenscheppende water, maar ook water dat dood kan zijn. Waar de legionella loert en de overheid allerlei maatregelen eist. De voorzitter verzucht: 'Waar is de tijd gebleven dat we onze tonnen neerzetten waar we wilden en onze zak op het dak neerleggen, voor een beetje warm water.'

Tiny en Cor van Duist, Amsterdam

Mick Slaap en Angelique Beekman met kinderen Roman en Shanna, Heemstede

Truus en Fred van der Erf-Van der Leede, Haarlem

Dood water is water dat niet beweegt en te lang te warm blijft. De douches op het voorstrand zouden dan een probleem kunnen zijn. De buitendouches achter de huisjes ook, tenminste met douchekop. En het water in de leiding naar de huisjes – maar daarvoor worden nu keerkleppen aangeschaft om het dooie water te beletten terug te stromen in de hoofdleiding. 'En mensen', bezweert de voorzitter, 'laten wij onze waterleiding ingraven. In godsnaam dertig centimeter onder de grond.'

En nog iets wat de overheid wil, in casu het ministerie van VROM, iets nieuws. 'Lach er maar om, maar VROM vindt dat we straks een bouwvergunning nodig hebben voor het bouwen van een huisje.' Daar moeten we inderdaad hartelijk om lachen. 'We zijn al in bespreking', zegt de voorzitter, 'en het lijkt meer dan het is. Iets collectiefs zal het vermoedelijk worden. Men wil dat het er vanaf de boulevard gezien een beetje mooi en uniform bij staat op het strand.'

Voorzitter:	**Leo Dijkstra**
Secretaris:	**John Tier**
Penningmeester:	**Yvonne Diesbergen**
Leden:	**Ger Troost**
	Martin Zijlstra
	Stephan Dreijer
Helios Nieuws:	**Marjan Claassen**
	Jan Verhoeven
Coördinatie Bar:	**Bianca Fox**

Opwarming van de aarde, zeespiegelstijging — over grote kwesties van deze tijd gesproken — veranderende stromingen, wegspoelend zand en de bulldozers van Paap. Die van Leen Paap. Niet van oom Anton, de andere Paap. 'De strandsituatie is niet rooskleurig', meldt de voorzitter. 'Vooral niet op Noord, waar we kampen met een laag voorstrand. Maar we blijven goede moed houden.'

Uiteindelijk draait het natuurlijk om het wezen van de kampeervereniging Helios. En het wezen is dat Helios een vereniging is en dus afhankelijk van vrijwilligers. De voorzitter vraagt om hulp van kampeerders bij de kampcontrole op 15 mei – en de handen van vrijwilligers van Noord, Midden en Zuid gaan omhoog. De voorzitter roept mensen op zich te melden voor de sportcommissie, die nog maar door één vrouw bemand wordt – en de vrijwilligers melden zich bij Irma Geestman, die ene vrouw. De voorzitter vraagt om hulp van kampeerders bij het opknappen van de verenigingstent – en coördinator

Patrick van Booren en Iboya Triz, Amstelveen

Rita Smit met dochters Marjolijn en Janneke Willemse en schoonzoon Meint, Middenmeer

Iris Monsanto, Nijmegen

Martin Zijlstra kan verschillende namen noteren. De voorzitter roept kapitaalkrachtige kampeerders op de uitgave van een mooi jubileumboek over Helios te sponsoren – en er melden zich direct al drie.
Tenslotte mag Fons van Loveren traditiegetrouw het voorlaatste (dank)woord spreken, maar hij heeft eerst een serieuze vraag. Over de kruisjes bij de namen van staanders in het plaatsingsschema. 'Ik sta al zeventig jaar op het strand en nu heb ik ineens een kruisje gekregen. Wat is...?'
'Da's een inlegkruisje', roept een kampeerder.
Dan vraagt Fons een donderend applaus voor de vrijwilligers van het bestuur van onze vereniging, en bedankt de voorzitter de vergadering en wenst ons allen een goed kampeerseizoen.

de echte kampeerder....

levert zijn huis- en grof vuil op de juiste manier aan.

Een echte kampeerder deponeert het overtollige rotan tafeltje uitsluitend op maandagochtend, bij hoge uitzondering al op zondagavond, náást de container als grofvuil. Maar vraagt eerst of de buren misschien een tafeltje kunnen gebruiken.

Huisvuil gaat in vuilniszakken in de container. En niet ernaast, want dan pikken de meeuwen de zak stuk.

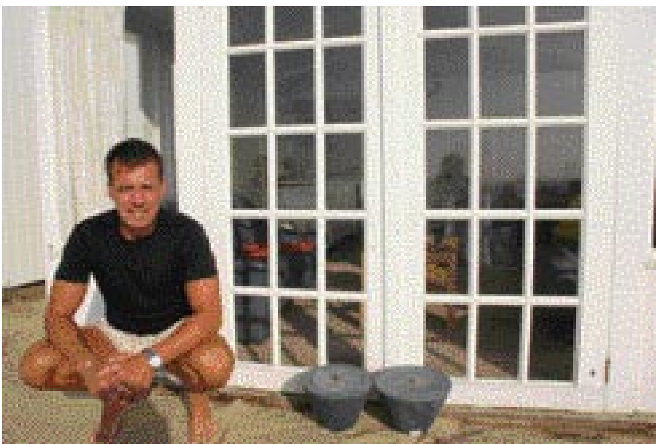

Daniëlle en Wouter van Balen, met dochter Yannick, Amstelveen

Henk en Marjolein Kuijper, Amsterdam

Jan en Marjon Slot, Hoofddorp

‘Hoezo **niet** eenvoudig? Ik kan het toch kopen’

door Sietse van der Hoek

Danny Boeser, Haarlem

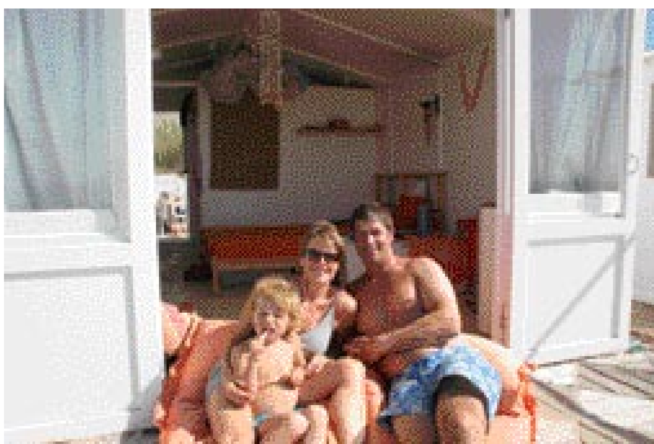
Ruud en Leida Tersteege, Lelystad

Marga Boeree-Vermeeren, Haarlem

Nog niet eens mei en het strand ligt al helemaal vol. Het is misschien wel het warmste april-weekend ooit. De afgelopen dagen zijn de units geplaatst. We zitten bij die van Reina helemaal aan het begin van Noord. Vlakbij ligt een groep jonge mannen in het zand rond een water-pijp. 'Luister', zegt een laatkomer terwijl hij zijn jasje uittrekt en zich bij de groep voegt, 'eerst ga ik een joint draaien'.
Een midden-twintiger staat op uit de kring en loopt naar het huisje van Reina en vraagt of hij even mag kijken. Een keurige jongeman, afkomstig uit Rotterdam, werkzaam in de IT-sector, vertelt hij, en zo'n huisje op het strand zou hij ook wel willen hebben. Hij was al eens bij Hoek van Holland wezen kijken, waar ze ook met zoiets bezig zijn. Maar sinds kort was hij overgeplaatst naar Amsterdam, en zocht hij in de buurt een huisje op het strand. 'En hier wil ik iets', wijst hij naar Rapa Nui en de andere *beach-clubs* van Bloemendaal, 'dit is *the place to be*'. Hoe komt hij aan zo'n huisje op het strand en hoeveel moet het kosten?
'Ja', zegt Reina, 'dat is nog niet zo eenvoudig'.
'Hoezo niet eenvoudig?' In de stem van de IT'er uit Rotterdam klinkt verbazing door. 'Ik kan het toch kopen?'
'Ja, maar...'
'Ik wil er goed voor betalen, hoor.'
'Dat is het punt niet. Je moet ook een plek hebben om op te staan.'
'Ja, dat begrijp ik.'
'En die is niet te koop.'
'Niet te koop?'
'Maar met een huisje...'
'... heb je nog geen plek. Daarvoor moet je je aanmelden bij de vereniging. Alleen leden hebben recht op een plek.'
'Ik kan me toch aanmelden als lid?'
'Jawel, dat kan. Maar dan kom je op een wachtlijst en word je eerst donateur.'
Hoe lang die wachtlijst dan wel is, wil de IT'er weten.
'Hoe lang hebben jullie gewacht?' vraagt Reina aan ons.
'Een jaar of zes', zeg ik. 'Tot dit jaar.'
'Pas na zes jaar kregen jullie een plek toegewezen?'

Kars en Monique Willemstein met kinderen Bradley en Jenna, Almere

Iwan Regelink en Pleun Schimmelpennink met zoon Tom, Haarlem

Sorissa en Marco Failé met dochter Cuba, Amsterdam

'Ja, en alleen dit jaar. Voor volgend jaar moeten we weer afwachten.'
Hij begrijpt er nu niets meer van.
Samen proberen we uit te leggen hoe het zit met donateurs en leden van de kampeervereniging Helios, de toewijzing van plaatsen, de lijst, de aanschaf van een huisje, de winteropslag, enzovoort.
De jongeman uit Rotterdam lijkt maar half te luisteren, of hij gelooft het verhaal niet helemaal. 'Maar ik wil er goed voor betalen', zegt hij nog een keer met een schuin oog naar Reina.
'Ook al zou je er honderdduizend euro voor willen betalen', zegt die, 'dan heb je nog geen plek. Je zult echt moeten wachten tot je aan de beurt bent.'
'Nee hoor, zo lang ga ik niet wachten', zegt de IT'er, terwijl hij aanstalten maakt zich weer bij het groepje rond de waterpijp te voegen. 'Hoe heette de vereniging ook al weer? Helios? Ik googel wel even wat.'
'Maar we hebben niet eens een website', roepen we hem na.
Ook dat gelooft de IT'er uit Rotterdam niet.

de echte kampeerder....

is geen mooi-weer-kampeerder.

Bij het eerste spatje regen pak je de kaarten en schenk je een borrel in.

Als Erwin Krol voor het komende weekend storm en regen voorspelt,

pak je naast mens-erger-je-niet vrolijk een extra paar touwen in.

Voor als het dak eraf dreigt te vliegen.

Ruud en Elly van Breemen-Boerhoop met kinderen Liza en Tim, Houten

Yvonne en Karel Diesbergen-Nusse, Nieuw Vennep

Leo en Jolande Mak met kinderen Martijn, Jeroen, Stéphanie, Amstelveen

‘De vereniging begint steeds meer op een bedrijf te lijken.’

Helios heeft een traditie van lang zittende voorzitters, maar de huidige voorzitter breekt het record. Leo Dijkstra (1946) is al 21 jaar voorzitter van de kampeervereniging. Hij legt uit wat hij doet en blikt terug op twee decennia strand.

door Janneke Willemse

Bij de jaarvergadering in maart van 2008 is Leo Dijkstra 21 jaar 'in functie'. Hij weet nog goed hoe hij benaderd werd door toenmalige voorzitter Carla Bakker en bestuurslid Jim Grootveld. 'Ze kwamen naar me toe met de vraag of ik over een half uurtje even bij ze wilde komen zitten. Er werd gevraagd of ik voorzitter wilde worden. Ik had geen idee wat dat inhield, maar heb toch geaccepteerd. Toen ik weer terugliep naar mijn huisje dacht ik: "O god, wat heb ik gedaan." '

Die gedachte was niet nodig, want Dijkstra was geen groentje op bestuursgebied. Hij was al voorzitter van de ouderraad en lid van de medezeggenschapsraad op de school van zijn dochters. Ook was hij penningmeester voor een basketbalvereniging. En door zijn leidinggevende functie bij de Belastingdienst wist hij wat het was om mensen aan te sturen.

Eerst liep Dijkstra een jaartje mee met het bestuur. In maart 1987 werd Dijkstra officieel voorzitter. 'Als voorzitter heb je een helikopterview: je moet overal wat vanaf weten. Je moet de voortgang bewaken, zodat we in het voorjaar weer kunnen staan.' Elk jaar moet er weer gewerkt worden aan een kampschema, de jaarvergadering, het plaatsen van de verenigingstent, het bijspuiten van zand, taluds moeten worden gebulldozerd, toiletten weer worden neergezet door de gemeente. Dan zijn er nog de commissies. De vraag is steeds: zijn er dit jaar ook weer genoeg mensen voor de barcommissie, de evenementencommissie en de sportevenementen.

Het voorzitterschap kost Dijkstra 'minimaal een dag per week'. Elke zes weken komt het bestuur bij elkaar om te vergaderen. Voor Dijkstra was het, als vader van drie kleine kinderen, een voordeel dat hij meestal zelf kon bepalen wanneer de vergaderingen gehouden werden. Tegenwoordig zijn de kinderen groot en staan ze met een eigen huisje. Omdat Dijkstra in juli 2007 is gestopt met werken, is de planning geen probleem meer.

In ruim twintig jaar is er volgens de voorzitter veel veranderd. 'De vereniging begint steeds meer op een bedrijf te lijken', vindt hij. 'De regels worden steeds strenger. Op dit moment speelt bijvoorbeeld de legionellawetgeving. Dat speelde vroeger niet, het water was toen de hele dag aan het opwarmen in de waterton. Nu zijn zelfs de douches achter de huisjes verboden. De regels voor brandveiligheid zijn ook strenger geworden.'

Door al die regels is er voor het bestuur 'meer werk dan ooit'. Maar het is nog steeds leuk. 'Ik doe het altijd met veel plezier.'

Ook in de mensen ziet hij verandering. De sociale controle neemt af.

Anne Dokter, Amsterdam

Roel en Bep de Dalie, Amsterdam

Nol en Lydia van Eerde-Duister met kleinkinderen Ryan, Lynn en Shay, Haarlem

Kampeerders zijn steeds minder op de hoogte van geldende regels, zoals het ingraven van de waterleiding en het nemen van je 'eigen' gangetje aan de rechterkant van je huisje. Hij denkt dat een deel van de verklaring ligt in het feit dat er steeds meer tweeverdieners zijn. 'Mensen zitten niet meer zoals vroeger het hele seizoen op het strand. Mensen komen steeds minder met slecht weer. Terwijl het juist belangrijk is dat je na een storm even kijkt hoe je huisje erbij staat. Soms moet ik ze bellen om te vragen of ze komen scheppen. Want als zand wegwaait, kan er schade ontstaan.'
Streng: toch is het niet zo dat niemand iets wil doen, benadrukt Dijkstra. 'Er zijn er zat die altijd klaarstaan.' Paaltjes uitzetten, het aansluiten van water en het organiseren van evenementen wordt allemaal gedaan door vrijwilligers. 'Maar het bestuur moet het wel steeds vaker vragen. Misschien komt het ook doordat mensen niet weten wat we doen.'
Soms moet het bestuur streng zijn, bijvoorbeeld door een strakke grens te hanteren voor het betalen van het staangeld en de donateurbijdrage. Het is nu: op tijd betalen of je kunt niet staan of wordt van de lijst gehaald. Dat is gedeeltelijk uit zelfbescherming. 'Vroeger moesten we iedereen bellen

de echte kampeerder....

houdt het zand onder controle.
Hoe dicht je ook bij de duinen zit, een extra duin op de voordijk wordt niet gewaardeerd. Hier kun je uren mee zoet zijn, dat ervaren de kampeerders op de voorste rij snel genoeg.
De gang rechts van de tent moet ook begaanbaar blijven omdat dat een doorgang is voor jezelf en anderen. De echte kampeerder weet dat als ergens hopen zand liggen, er ook gaten zijn. Die gaten onder de tent kun je beter snel vullen, anders krijg je straks geen deur meer dicht omdat de tent is verzakt. De tent van een echte kampeerder herken je dan ook aan het royale schelpenpad. De goedwillende beginnende kampeerder herken je aan stro rondom de tent. Dat voorkomt weliswaar gaten, maar het hout rot sneller weg doordat het stro langer nat blijft.

Frank en Louella Wedekind-Koningshoven, Haarlem

Willem en Nellie Mantel, Purmerend

Flip Boerée en Maaike Plas, Haarlem

om te vragen of ze wilden betalen, we stuurden briefjes en aanmaningen. Daar waren we dagen mee bezig. Nu gaan we ervan uit dat je niet wilt staan als je niet voor 31 januari hebt betaald. Het doet me pijn, maar het is de enige manier om mensen weer in het gareel te krijgen.'

Dijkstra beleefde een hoop hoogte- en dieptepunten op het strand. Van alle jaren is het jaar 2000 hem het meest bijgebleven. 'Dat was een heel raar jaar. Het begon met een enorme storm, waar alle verenigingen schade van ondervonden. Vervolgens overleden drie kampeerders, onder wie Theo Vermeeren. Daarna kregen we, vlak voor het begin van de bouwvak, de ontruiming van het strand.'
'Op een donderdagavond was ik net even thuis, ik zou zo weer naar het strand gaan, toen de telefoon ging. Of ik over een half uur op het gemeentehuis kon zijn. Daar waren de andere strandverenigingen ook vertegenwoordigd. We kregen te horen dat er fosforbommen uit de Tweede Wereldoorlog op het strand lagen. Ze waren gevonden door spelende kinderen en konden spontaan ontploffen. Het was een gevaarlijke situatie; vrijdagavond moesten alle kampeerders hun huisje uit zijn.'

'Het ging bij Helios om vijftig huisjes, heel Zuid moest weg. En dat terwijl vrijdag de bouwvak begon: heel veel mensen hadden vrij genomen om lekker vakantie te vieren op het strand. We hebben nog wat uitstel kunnen regelen, het werd uiteindelijk zondagavond dat het aangewezen gebied ontruimd moest zijn. Ik wilde wel de boodschapper zijn, dat was mijn taak ook. Samen met Ger Troost liepen we het kamp door om het slechte nieuws te vertellen. Ik heb mensen zien huilen, ik heb mensen zien schelden, dat heeft grote indruk gemaakt.'

de echte kampeerder....

bouwt zijn huisje in één dag op.

Dat is behalve erg knap ook noodzakelijk. Anders blaast het eerste zuchtje wind alle delen van je huis door de ruiten van je buren. Daar maak je geen vrienden mee.

An Koningshoven-Dekkers, Haarlem

Sal en Jane Kloots, Vinkeveen

Loes en Hans van de Oudeweetering-Scholte, Haarlem

‘Er ontstond een heel grimmige sfeer. Als een huisje leeg was, werd het verzegeld. Er kwam een hek om het ontruimde gebied, ME’ers bewaakten het kamp met honden. Aan het eind van de dag maakten we een rondje: er was niemand, alleen lege huisjes met grote schijnwerpers erop. Heel luguber.’

Stoppen als voorzitter wil hij nog niet. Hoewel, Dijkstra denkt er wel eens over. Stel dat hij zou wíllen stoppen, dan kan dat nooit van de ene op de andere dag. ‘In twintig jaar gaat er heel veel informatie tussen je oren zitten, dat staat niet op papier. Het duurt wel even voor je die *know how* hebt overgedragen.’

Dijkstra is nog altijd voorzitter ‘met veel plezier’, maar toch heeft hij het ook wel eens geroepen: ‘Ik stop ermee!’ Uiteindelijk zal hij toch eens plaats moeten maken voor de jongere generatie. Maar ja. ‘Er is nog nooit iemand naar me toe gekomen die zegt dat hij het wil overnemen.’

de echte kampeerder….

neemt een extra krantje mee.

Wanneer je Het Parool haalt, neem je voor je buren ook een krantje mee. Eigen buren eerst natuurlijk, dat dan weer wel.

Maar als je meer vrienden wilt maken, loop je een hele wijk.

Bertus en Sjaan Maier-Van Putten met dochter Danielle, Zwanenburg

Bert en Roberta Ikelaar, Sint-Oedenrode

Ingrid en Theo Venings, Heemstede

O.p.m. bv regel- en besturingstechniek
Tappersweg23
2031 ET Haarlem
Tel.: 023 5583380
Fax: 023 5583876

ADVIES | ONTWERP | PRODUKTIE VAN REGEL- EN SIGNALERINGSPANELEN
LEVERING VAN REGELAPPARATUUR EN SOFTWARE VOOR DDC APPARATUUR

Eeuwig *geheimzinnige* grens tussen land en water

door Sietse van der Hoek

Stephan en Brigitte Dreijer met kinderen Marc en Denise, Nieuw-Vennep

Joop en Hennie Dreijer-Van Wooning, Haarlem

Chris en Wil de Jong-Ohm, Amsterdam

In Heiloo heeft een tempel gestaan. Niet gewijd aan Helios, de zonnegod, die alles ziet en hoort, en voor wie de oude Grieken tempels van marmer bouwden. De tempel in Heiloo was van hout, zeker duizend jaar ouder en was gewijd aan het strand (als grens tussen land en water). Archeologen uit Amsterdam vonden sporen van het heiligdom toen ze in het dorp onder Alkmaar de grond onderzochten waar een nieuwe woonwijk zou komen. Het moet daar neergezet zijn in de bronstijd, vierduizend jaar geleden ongeveer. Heiloo lag toen dichter bij zee. In het tegenwoordige Noord-Hollandse kustgebied was in die tijd al sprake van menselijke activiteit. Silke Lange, de projectleider van het Amsterdams Archeologisch Centrum, dat de opgravingen in Heiloo verrichtte, vertelde in Het Parool: 'Men moet zich de omgeving van toen voorstellen als een kwelderachtig gebied met daarachter een hoger gelegen strandwal. Op de wal woonden de mensen en lagen de kleine akkers. In de kwelders werd vermoedelijk vee geweid. In het natte, drassige land tussen de strandwal en de zee waren geen sporen van bebouwing, dachten we altijd. Maar nu blijkt midden in dat natte gedeelte een forse constructie te hebben gestaan.' Het was een cirkelvormig, massief gebouw. Twintig forse palen, met een diameter van twintig tot zestig centimeter, vormden de omheining. Hoe het gebouw daar is neergezet en wat men er precies deed, was volgens Lange voorlopig nog een raadsel. 'Maar dat het om een religieuze functie ging, staat vrijwel vast. Al was het alleen maar omdat elke andere functie voor zo'n ruimte onlogisch en onhandig was. Je kon er niet wonen, voor opslag was het terrein ook te nat en als veekraal was het evenmin geschikt. Blijft over een rituele functie.' Voor die conclusie zijn trouwens nog meer aanwijzingen voorhanden. Al veel eerder namelijk waren niet ver uit de buurt van

de echte kampeerder....

hindert het ontbijt niet met onsmakelijke boodschappen.

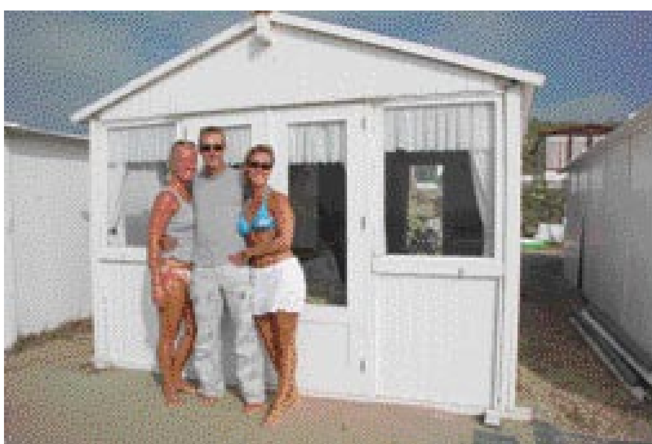
Ver vóór 9 uur 's ochtends leegt de echte kampeerder

de emmer of het chemisch toilet omdat ie de buren niet

wil storen bij het ontbijt met klotsende drollen.

Dien Bloos, Houten

Sabine Dijkstra met zus Miranda en vriend Patrick, Zandvoort

Peter en Esther Oosting met zonen Demy en Dani, Amsterdam

de echte kampeerder….

is behulpzaam.

Een echte kampeerder is de reddende engel van de donateur die onthand om zich heen kijkt wanneer bij het uitgraven van de waterleiding opeens een waterfontein verschijnt. Maar ook de vreemde dame die 's nachts strontlazarus tussen de huisjes zwalkt en vraagt waar de receptie is, wordt de goede kant uit gewezen. De volgende dag doet dit verhaal het goed tijdens het gezamenlijk wegscheppen van de grote hopen zand op de oprit.

de tempel stenen en bronzen sikkels gevonden. Ze waren nooit als sikkel gebruikt en stonden in een bepaalde formatie opgesteld op het strand. 'Duidelijk neergezet als cultische symbolen', aldus archeoloog Lange. 'En waarschijnlijk verband houdend met de palenkrans in Heiloo.' In Engeland moet iemand 'Aha' gezegd hebben toen hij hoorde van de strandvondsten in Heiloo. Dat was Francis Pryor, moerasarcheoloog. Francis Pryor is dé Britse expert in de natte archeologie. Hij ontdekte aan de oostkust van Engeland, in East Anglia vlakbij het dorpje Holme-next-the Sea, een zee-tempel van bomen. Hij noemde het heiligdom Seahenge, naar analogie van Stonehenge, de beroemde tempel van stenen in Zuid-Engeland.
Seahenge is ruim vierduizend jaar geleden gebouwd, in de vroege brons-tijd, en bestaat uit een enorme eik die omgekeerd in het zand van het strand is ingegraven en, net als in Heiloo, omgeven was door een kring van eikenstammen. Het is Europa's grootste religieuze monument uit de bronstijd. Op veel meer plaatsen in West-Europa zijn op de grens van land en water dergelijke wonderlijke prehistorische vondsten gedaan. Zoals de honderden zwaarden in het Meer van Neuchâtel en in het Drentse veen bij Bargeroosterveld een houten tempeltje met een krans van ste-

Anneke en Hans Tacx, Amsterdam

Jan en Hennie van den Berg, Amsterdam

Simon Roggekamp en Shelagh Buxton met dochter Alicia en vriend Erwin, Naarden

nen eromheen. En recent dus bij Heiloo. 'De grens tussen land en water, tussen droog en nat, begaanbaar en onbegaanbaar, is ook de scheidslijn tussen de stoffelijke en onstoffelijke wereld', meent Francis Pryor. 'Aan de andere kant was de ondoorgrondelijke wereld van de goden en de geesten. Om de misschien-wel-kwade geesten te vriend te houden moest je de grens tussen de twee werelden markeren. Daar werden de offers gebracht.' Op de grens van land en water ontstond het besef van een bovenzinnelijke werkelijkheid, daar begon de prehistorische metafysica. Het beleven van de grens tussen land en water noemt Pryor *liminality*, liminaliteit. In NRC Handelsblad zei hij over Seahenge: 'Deze plaats lag aan het eind van de bewoonde wereld, 's winters al helemaal. Van hier keken de bewoners naar het oosten, waar moerassen en rietvelden overgingen in de Noordzee. De bomentempel van Seahenge had waarschijnlijk geen ander doel dan het markeren van de grens tussen de fysische wereld en de wereld aan de andere kant van de dood. We hebben een halve mijl verder honderden bronzen dolken en zwaarden gevonden. Allemaal offers. Ze werden in het water gegooid, want het wateroppervlak was zelf ook weer een grens. Als je door het oppervlak brak, verdronk je.'

de echte kampeerder....

eet traditioneel.

Als een echte kampeerder geen zin heeft om te koken, wordt eten gehaald bij Henri of Floor. Bij Floor kreeg je vroeger korting als je met je eigen bordje aankwam, daaraan herkende hij de kampeerder. Is er reden voor feest, wordt de tent op- of afgebouwd en is het budget wat ruimer? Dan is het Eindpunt het juiste adres. Maar het liefst eet de echte kampeerder thuis: een barbecue met vrienden, familie of de buren.

Zo bezien zou je de strandhuisjes van Helios de eigentijdse tempels kunnen noemen van de eeuwig geheimzinnige grens tussen land en water.

Yvonne en Fred Vulink-Dekkers, Costa Calida (Spanje)

Donny en Alma Jonker met kinderen Zola en Lorenzo, Amstelveen

Annika Koppen, vriendin van Jean Marie Montauban, Haarlem

Een gesprek met de oudste bewoners van Helios

Bielzen, linnen, tenten en duinkonijntjes

door Janneke Willemse

Rinus van Geenhoven,
lid sinds 1948
Ton Vervoort-Zijlstra,
lid sinds 1948
Rietje Willemse-Beekman,
lid sinds 1946
Mieke Barendse-Deenik,
lid sinds 1947
Greet Zijlstra-Kamperdijk,
lid sinds 1947

‘Voor de oorlog heette het Hygiëa.’
‘Nee, Hygena.’
‘Of Hygiëna.’
‘Nee, Hygea.’

‘Mijn broer ging toen al naar het strand. Ze bouwden dan met vier jongens een tent. Ik was elf, twaalf jaar. Achterop de fiets ging ik mee.’
‘Mijn man fietste voor de oorlog elke zondag met zijn ouders. Zo kwamen ze hier terecht. Hij had zo’n aankleedtentje. Dat hebben ze opgeruimd, gestolen in de oorlog.’
‘Later nam ik samen met mijn man ook zo’n tent, helemaal van linnen, met een kist van stro en dat was onze slaapplaats. Gewoon op de grond, met een plank en een baal stro erin. Een grondzeil erover en daar sliep je op.’
‘In 1946 werd het strand vrijgegeven. De bommen waren opgeruimd. Op het strand kon ik mijn schoonmoeder even ontvluchten.’

‘We stonden op bielzen. Dat was een heerlijkheid. Niets voor je, niks achter je, alleen de duinen. Je had geen wc, je liep naar de zee of bouwde zelf een wc.’
‘Die zitten nog steeds in de duinen, die bielzen.’
‘We hadden geen kraan, geen water en ook geen koelkast. Dat ging gewoon in de grond: een gat in de grond en daar planken tussenin. Of een oude wasketel.’

‘Toen kwam de melkboer nog langs en de groenteman kwam langs. En de haringman kwam er tussendoor. Het was enig, het was gezelliger dan tegenwoordig, dat mag je eerlijk weten.’
‘In die periode moesten we om onze plaatsen loten. Dan kwamen we allemaal op de fiets van Amsterdam, Haarlem en buiten, door weer en wind en dan werd er geloot. De voorzitter kwam en dan werden er nummers getrokken. En dan kon je lekker ruilen, want je had allemaal wel een idee: ik wil met dat ploegje staan. En dan het hele zooitje weer terug op de fiets naar huis. Het was een leuke tijd. Al die herinneringen komen weer boven.’

Mike Emmelkamp met kinderen Jazz en Max, Almere

Koen Wiegman en Jeannette van Warmerdam met zonen Tijs en Teun, Haarlem

Ron en Ilona van der Horst met kinderen Liam en Sarina, Oostzaan

‘Je kreeg het strand zoals de natuur het achterliet. Je had toen nog geen bulldozer en je moest het zelf vlak maken. Veel schepwerk.’
‘Je tent werd voor op het strand afgeladen van de schelpenkar. Die werd getrokken door paarden. Je moest alles naar boven slepen.’

‘Je begon met linnen tenten, later van zeildoek. Daarna mocht je een houten geraamte maken en de rest van zeil. Er mocht geen stukje hout aan de buitenkant te zien zijn. Naderhand, in 1955, mocht je half hout en zeil. Toen hebben wij ’m helemaal van hout gemaakt en met een linnen dak.’
‘Je moest iedere week kampeergeld betalen. Daar kwam iemand voor langs.’ ‘Ja, 36 gulden, dat was een hoop geld. Het was een rib uit je lijf hoor!’ ‘Menigeen verdiende het niet per week.’

‘De was deed je met de hand, met het bord.’
‘Gezellig ’s maandags aan de was, al die luiers.’
‘Hou op!’
‘Het water moest je halen bij de kraan.’
‘Als het helder water was dan ging je gewoon je lakens in de zee spoelen hoor.’
‘Je had een grote vergasser en daar stond de wasketel op. Daar kookte je de was op.’
‘Het was lévensgevaarlijk, met olielampen en kaarsen.’
‘Tja, daar werd niet aan gedacht.’
‘Maar er is toch nog nóóit wat gebeurd?’
‘Nee, nee.’
‘Bepaalde dingen vind ik wel een beetje overdreven vandaag de dag.’
‘Nou zijn ze de hele dag in zee geweest en dan moeten ze ’s avonds voor ze naar bed gaan ook nog douchen.’
‘Vroeger was de zee genoeg.’
‘Schoon is schoon, zeg ik altijd maar.’

‘De boodschappen deden we bij de Toko.’
‘Ach, dat is zo jammer dat die weg is.’ ‘Vrijdagsavonds, dat was gewoon hartstikke sfeer. Dan stonden al die vrouwen allemaal te kwekken en onderhand zei je tegen hoe-heet-ie-ook-alweer?’

Jan en Thea Mars-Spruit, Hoofddorp

Janny en Frans Tersteege-Zomerdijk, Haarlem

Tonia en Karel Nederbergh, Purmerend

de echte kampeerder....

laat geen vreemden in het huisje slapen.
Een echte kampeerder verhuurt het huisje niet en laat ook geen vrienden slapen zonder dat hij er zelf is. Helios bestaat dankzij de vrijwillige inzet van velen, daar past geen commercie. Nog belangrijker: iedereen kent elkaar bij Helios, een vereniging waar mensen samen met elkaar een feestje maken van het strandleven. Wanneer vreemden de huisjes gaan bevolken, vervliegt de veilige vertrouwdheid evenals het gezamenlijke verantwoordelijkheidsgevoel.
Zijn het echt hele leuke vrienden en smeken ze of ze ook op het strand mogen slapen? Dan fluistert de echte kampeerder ze het rekeningnummer van Helios in het oor.

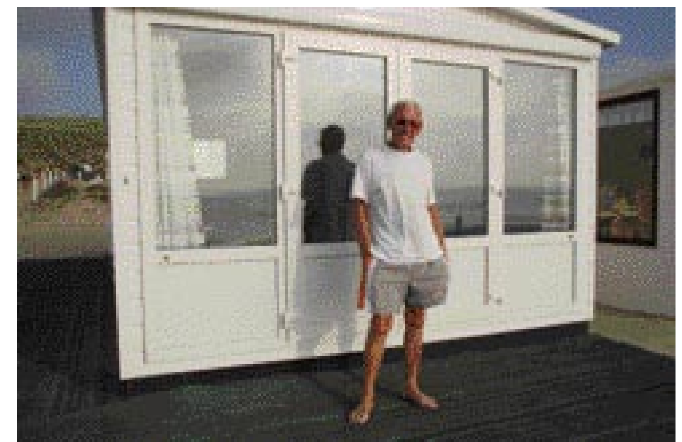
'Piet Wegman.'
'Piet, we nemen alvast even een drop. Dan stonden we als vrouwen met een drop op een wasknijper te wachten tot we aan de beurt waren.'

'Er kwam hier ook van alles aan de deur. De bakker, de melkboer, de groenteman.'
'De haringman, de sigarettenman, weet je nog?'
'Zelfs met duinkonijntjes kwamen ze. Lekker hoor, heerlijk. We aten wekelijks duinkonijntjes. Ze brachten ze gevild en wel.'
'En van de bontjes werden bontjasjes gemaakt.'
'En dat had je ook nog: de kofferman.'
'Die kwam met dekens, AaBee dekens.'
'Dan riep ie: 'Wollen dekens, AááBééé dekens. Dat was leuk.'

'Tegenwoordig hebben ze allemaal een auto, dat was toen niet. Toen had alleen de burgemeester een auto. En de dokter en de notaris en voor de rest niet. Dus wij gingen met de trein.'
'Mijn man ging met de bromfiets naar Haarlem en dan met de trein naar

Ruud en Tineke Deen, Haarlem

Piet en Annemarie Boeser, Haarlem

Rinus van Geenhoven, Amsterdam

Amsterdam.'
'Vroeger was je de hele zomer hier.'
'Met je beddengoed kwam je en met je pannen en potten. Dat had je niet dubbel thuis, dus je was verplicht hier te blijven.'
'Vroeger had je geen dubbele spullen.'
'De hele zomer zat ik hier, met drie kinderen. Mijn man kwam een keer in de week met de trein. 'Mijn man ging elke dag heen en weer.'

'Vroeger was je veel te blij dat je dit had. Als je stond, dan zeiden je buren: jeetje wat ben jij rijk.'
'Toen had je geen tweeverdieners. Dat is het verschil. We hebben een heel andere tijd gekregen.'
'Tegenwoordig moeten mensen nog tussendoor met vakantie ook.'
'Nou ja, dat is de luxe weelde hè? Ze hebben allemaal een auto.'
'Het is voor die mensen een bijzaak. Het is geen hoofdzaak.'
'Voor ons was het een hoofdzaak.'
'Voor mij nóg.'
'Voor mij was het een geluk. Ik had zes kinderen.'

'Als je nu ziet dat je buren de tent neerzetten en bij hooi en te gras komen, dan denk je: "jongens, jongens." Waarom had mijn kind dan niet kunnen staan?'
'Ja.'
'Zónde.'

'Ik blijf nog zeventig jaar staan. Tuurlijk.'
'Zo lang mijn gezondheid het toelaat.'
'Zo lang het kan.'
'Zo lang mijn lichaam het nog doet.'
'En zo lang ze mijn tent nog opzetten, want ik heb nog geen unit.'

'We weten nog veel meer.'
'Maar ja, dan heb je nog zestig jaar werk.'

Corrie en Han van der Schaaff-Menke, Amsterdam

Peter en Wolly Ter Weyde, Velserbroek

Freek en Audrey Nieman, Amsterdam

Een **leven** lang liefde voor de zee

door Sietse van der Hoek

Petra Vriend en Henk van der Zee, Hoofddorp

Jan en Greet Verhoeven, Sassenheim

Nonja en Hans Prins, Amsterdam

Achter nummer 705 staan een man en een vrouw een emmer vis schoon te maken. De man haalt resten ingewanden uit de vissen, de vrouw knipt met een schaar de vinnen eraf. 'Die met stippen zijn scholletjes', zegt ze. 'Het andere is schar.'
Ze komen van een visser uit IJmuiden. Die belt op ongeregelde tijden om te zeggen dat hij weer een zootje heeft. Vijftien kilo meestal, dit keer was het elf kilo. Dan gaan ze die halen uit IJmuiden en bellen familie en kennissen en vragen of ze zin hebben in een visje op het strand. Verser kun je ze niet krijgen. De vissen gaan door een beslag van melk, peper, zout en bloem, worden gebakken in olie in een wok op een groot ringvuur, en dan is het wachten tot de familie en kennissen komen om ze op te eten.
'Heb je een huisje hier?' vraagt de vrouw.
'Ja, het eerste jaar.'
'Bevalt het?'
'Jazeker.'
'Als er wat over is, kun je wel wat vis komen halen straks.'
'Mooi.'
'Drie kwartjes per stuk. We hoeven er niks aan te verdienen.'
'Is goed. Ik kom wel even langs straks.'
'Heb je kinderen?'
'Ja.'
'Ze kunnen het niet beter treffen dan opgroeien op het strand.'
'Lijkt mij ook.'
'En ze houden er hun leven lang een liefde voor de zee aan over.'
Om een uur of vier in de middag zit rond een grote tafel achter huisje nummer 705 een gezelschap van een stuk of tien, elf, twaalf mensen. Met een flesje bier, een glas wijn en een bordje met een visje. 'Ik heb er nog vier voor je', zegt mevrouw De Dalie (want zo heten ze op 705, weet ik inmiddels). 'Er kwamen toch weer meer mensen dan gedacht, en we hadden maar elf kilo. Je komt nog maar een keer en dan krijg je meer.'
Een leven lang liefde voor de zee: het geldt niet alleen voor kinderen die, na er soms zelfs verwekt te zijn, de zomers van hun jeugd doorbrengen in een huisje op het strand.
Het grootste verschil tussen mensen is het onderscheid tussen man en vrouw. Op de tweede plaats komt het verschil tussen de kustmens en de niet-kustmens, die je binnenlander zou kunnen noemen. In tegenstel-

Gerrit en Tiny Elmers, Amsterdam

Henk en Annie Willemstein, Amsterdam

Sietse van der Hoek en Patricia Faasse met zoon Jules, Amsterdam

ling tot de binnenlander houdt de kustmens er niet van om in de bergen vakantie te vieren, of in de bossen, ook niet aan de oevers van een in het binnenland gelegen meer. De kustmens gaat het liefst naar de zee of naar een stad aan een rivier die uitmondt in zee. De kustmens wil ruimte om zich heen en ver kunnen kijken. Als de kustmens de horizon niet kan zien, voelt hij zich opgesloten.
Hoe deze tweedeling in kustmensen en binnenlanders is ontstaan, zal wel een ingewikkelde geschiedenis zijn. Waarschijnlijk heeft het in ons land ook iets te maken met de NAP-lijn die diagonaal door Nederland loopt en het land verdeelt in beneden en boven de zeespiegel. De zandgronden aan de oostkant zijn daar in de loop der eeuwen door de grote rivieren afgezet. De klei- en veengronden in de westelijke helft zijn er naderhand door en onder invloed van de zee gekomen en door de mens ontgonnen, ingepolderd en drooggemalen. Deze nullijn is ook de grens tussen akkerbouw op de hogere gronden en veeteelt in de laaggelegen gebieden aan de kust. Er zijn historici die dit verschil in hoogte en soort van de grond, en de manier waarop die eeuwenlang gebruikt is om voedsel te produceren, in verband brengen met de organisatie van een samenleving.

de echte kampeerder....

kampeert veilig.

Een echte kampeerder heeft een goedgekeurde gasfles en recente gasslang. De dakplaten zitten stevig vastgeschroefd, en als hij al doucht dan doet hij dat uitsluitend op het voorstrand of in het douchehok bij de wc's. Een douche achter is uit den boze. De waterleiding is minstens 30 centimeter ingegraven. Dat alles doet hij om de overlast voor de andere kampeerders zo klein mogelijk te houden.
Hij wil niet op zijn geweten hebben dat gasflessen ontploffen, legionella de kop opsteekt, dakplaten door het kamp waaien, het waterleidingbedrijf het water afsluit na controle of andersoortige narigheid.

Loes en Ton Amende-Van Loveren, Krommenie

Marga Vermeeren, Vijfhuizen

Jon en Emmy Nieuwhoff-Kuperus, Emmen

Voor akkerbouw heb je redelijk droge grond nodig, grond boven de zeespiegel dus. Koeien vreten gras en gras groeit het best op drassige, dus laaggelegen grond, en die vind je vooral langs de kust. Veehouderij kon met veel minder menselijke werkkracht toe dan akkerbouw, waardoor in veehouderijgebieden arbeidskrachten over waren die iets anders gingen zoeken om geld mee te verdienen. Langs de kust ontstond zodoende al vroeg een structurele arbeidsverdeling, die een gecompliceerde economie met meer toegevoegde waarde mogelijk maakte. De melkproducten uit de veehouderij bederven veel sneller en moeten dus ook sneller aan de man gebracht worden dan het graan en de knollen uit de akkerbouw. De veehouderij was daarom van oudsher veel meer op markt, handel en geldeconomie georiënteerd dan de akkerbouw, die vooral voor de eigen behoefte en die van de dichtbije gemeenschap produceerde. Veehouderij bracht meer handelsverkeer en contacten met de buitenwereld met zich mee, waar de per definitie in de kuststreken aanwezige waterwegen toch al toe uitnodigden natuurlijk.

Nadeel van het lage land was weer wel dat boeren en burgers zich veel meer dan op de hoger gelegen akkerbouwgronden teweer moesten stellen tegen wateroverlast. De strijd tegen het water kon niet anders dan in gezamenlijkheid gevoerd worden, in waterschappen, en dat droeg weer bij aan het besef van democratie en zelfbestuur in de kuststreken. Waar in akkerbouwgebieden op de zandgronden autoritaire structuren en feodale gezagsverhoudingen heersten tussen adellijke en kerkelijke grootgrond-grondbezitters en horige pachters, namen de lage veeteeltgebieden niet zelden de vorm aan van onafhankelijke boerenrepublieken.

Historisch en geografisch gezien zou je daarom de kampeervereniging Helios kunnen beschouwen als de voortzetting van de Hollandse boerenrepubliek.

Donni en Lou Bol, Purmerend

Jan en Nathalie Heilbron met dochters Lotte en Demi, Almere

Thessa Schouten met zonen Viggo en Joppe, Haarlem

LEREN ZWEMMEN IS VERPLICHT

door Pleun Schimmelpennink

Sheila Tramper en Danny Nat met kinderen Kiki, Bruni en Mika, Spaarndam

Rien en Silvia de Lange, Haarlem

Arie en Helga van Alkemade-Van de Bogert, Haarlem

Ooit had Helios een eigen reddingsbrigade. De ontstaansgeschiedenis is te lezen in het jubileumboek ter ere van het van 50-jarige bestaan van Helios. Het kamp lag vroeger dichter bij Zandvoort en de Zandvoortse reddingsbrigade hield toezicht. Maar toen de gemeente Zandvoort en Bloemendaal onderling gingen bakkeleien over de plek waar gekampeerd kon worden, ontstond een splitsing van de toegewezen gebieden. Eén gebied was ten zuiden van zwembad Riche, ter hoogte waar nu de strandtent Riche ligt. Het andere gebied lag ten noorden hiervan en dat was voor Helios. Hierdoor kon de Zandvoortse reddingsbrigade geen goed toezicht meer houden, Helios was simpelweg te ver weg. Helios richtte prompt een eigen reddingsbrigade op. De houten reddingsboot de 'Petronella' kwam en de Zandvoortse Reddingsbrigade verzorgde de opleiding. Kampeerders moesten vrijwillig meedoen. Nou ja, vrijwillig. Herman Vos, zoon van de eerste voorzitter, vertelt hierover in het jubileumboek van Helios:
'De leden-brigadiers werden op basis van de bekende militaire vrijwilligers-clausule geworven: "we hebben nog acht vrijwilligers nodig… jij, … jij, … en jij." Met enthousiasme werd er geoefend, op de oefenavond, waarvoor

de echte kampeerder….

kent de mores van de kampcontrole.

Een echte kampeerder helpt een goedwillende donateur die na een kampcontrole net een brief heeft gekregen van het bestuur. Die laatste is als een gek de dakplaten aan het controleren, kijkt vertwijfeld naar de gasslangen van één jaar oud, is met een waterpas het gangetje aan het vrijmaken en herordent alle rommel achter het prikkeldraad. Eén blik van de echte kampeerder is voldoende: er stond slechts bij één punt een kruisje. De donateur was vergeten de deur van de kast waar de gasfles in staat te ontsluiten.

Martin en Mieke Zijlstra met dochter Martine, Amsterdam

Jim en Lanny Grootveld-Roest met kleindochter Hailey, Zwanenburg

Inca en Quido Vermeeren met zoon Rocco, Vijfhuizen

de echte kampeerder....

zwemt. Zwemt de echte kampeerder eigenlijk wel? We kennen echte kampeerders die de dag beginnen met een gezonde plons. Maar we kennen ook echte kampeerders die alleen hun grote teen in het zwin steken wanneer de temperatuur stijgt tot boven de 30 graden Celcius. Hier zijn we nog niet uit. Vooralsnog gokken we op de zwemmers. Gewoon, omdat we het lekker vinden.

men desnoods op de fiets van Amsterdam en Haarlem overkwam. Naast de reddingsboot kwamen ook tal van andere nuttig en nodig gedachte reddingsmiddelen. Reddingstokken en seinbord werden door de leden gemaakt.'

Vooral vrouwen en kinderen oefenden vaak, de mannen waren immers op de fiets naar hun werk. Loes Amende-Van Loveren, geboren in 1937, zat net als veel kinderen op school in Amsterdam, maar zomers gingen ze naar school in Zandvoort. Ze herinnert zich nog de twee boten op het kamp en het roeien was verplicht. Ook het oefenen met de redding-stokken met vier lussen aan elke kant hoorde erbij. Met acht personen per paal gingen ze het water in. Het was pittig, maar ook gezellig. Ze had dikke pret als ze de drenkeling speelde en dan heel hard riep 'ik zie haaien!' Wil de Jong-Ohm (1938) kan zich het zwemmen ook nog levendig herinneren. Vooral het oefenen in het openluchtzwembad Riche, waar het water niet warmer was dan 12 à 14 graden en garant stond voor klappertandende kinderen. Later oefenden ze in andere zwembaden, onder meer in een zwembad dat lag in het gebied waar nu Center Parcs is, wat een stuk aangenamer was. Het was een streng regime, maar alle kinderen leerden wel zwemmen. Aan het eind van zes weken hard werken was er een afzwemfeest. Er is intussen veel veranderd. Het roeien hield op toen de motorboten ten tonele verschenen, ergens in de jaren zeventig. De reddingsbrigade die Helios eens bezat is overgenomen door de reddingsbrigade van Bloemendaal. Die wordt ook gerund door

Gé en Ria Deen-Hirs, Haarlem

Patrick en Bianca Valstar met dochter Zenna, Koog a/d Zaan

Rietje van Elk, Haarlem

vrijwilligers, maar enkele Heliossers zijn er nog wel mee verbonden.
En het zwemregime is milder geworden. Zwemlessen zijn niet meer nodig, elke ouder zorgt er zelf voor en anders leren ze het wel op school. Maar onder de bezielende leiding van onder anderen Irma Geestman zwemmen nog steeds kleine Heliossers voor de eeuwige roem.
Ook de zeemijl wordt in ere gehouden, een wedstrijd die ooit begonnen is bij Helios. Deze 1,8 kilometers ploeteren door de golven wordt nu georganiseerd door de Bloemendaalse reddingsbrigade. Nog steeds zwemmen kampeerders mee in deze kleine uitputtingsslag, wanneer het meezit begeleid door de onvolprezen spreekstalmeester Fons van Loveren.
En toch. Kampeerders van Helios blijven waakzaam. Kijk maar naar de vele krantenknipsels, waaruit blijkt hoe kampeerders van Helios badgasten gered hebben. Onnozele zonzoekers die op een mooie zomerdag vrolijk met oostenwind op een luchtbed de zee indoken. Of pechvogels die in een mui terecht kwamen en woest terug wilden zwemmen tegen de stroom in. Heliossers weten nu eenmaal beter.

De historie van Riche gaat terug tot in de jaren '30. Toen al genoot Riche grote bekendheid als het 'Noorderbad Café Dancing.' Het Noorderbad, na de Tweede Wereldoorlog opnieuw geopend als 'Bad Riche', was zeer in trek bij zowel Zandvoortse ingezetenen als bij badgasten en dagjesmensen. De slogan 'ontvlucht de stenen stad naar Zandvoort Noorderbad' die op tal van Nederlandse perrons prijkte, miste kennelijk zijn uitwerking niet. Duizenden en nog eens duizenden stedelingen volgden dit advies en hebben de beste herinneringen aan deze badinrichting. Na de bezetting, in de periode van herstel en wederopbouw, is Riche opnieuw als zwembad geopend. Het zwembad is begin jaren '90 verwijderd.

Mike en Barbara Grootveld met dochter Hailey, Hoofddorp

Jaap en Lucy Tramper met zoon Danny, dochter Jaimy, schoonzoon Peter en kleinkinderen Quincey, Marit en Kyan, Heemskerk

Ton en Jacqueline Seitz-Amende met dochter Debbie, Almere

Mysteries
van de zee

door Janneke Willemse

Tom van de Peppel en Desi de Vries, vriend Levie en neef Frank, Diemen

Michel Kion en Tessa Elferink, Haarlem

Wim en Manja Tier, Haarlem

Na een paar zomers op het strand, denk je dat je er alles van weet: de zee. Elke avond zit je op je dijk en geniet je van het uitzicht. Je zwemt er in. Vaart of surft erop. Of je kinderen spelen ermee.
De ene keer zie je woeste hoge golven, die beuken op het strand. Dagjes-mensen wagen zich er dan niet in, maar jij, jij laat je niet afschrikken.
Je weet dat er na die wilde branding een rustig stuk volgt, waar je redelijk rustig rond kunt dobberen. Vaak is het water bij zulk weer heerlijk helder, zonder algen of kwalletjes. En koud? Nee. Juist lékkerder dan in de wind op het strand.
Als je eruit wilt, zul je nooit in blinde paniek tegen de stroom in zwemmen. Dat veroorzaakt maar ongelukken, drenkelingen. Je gaat telkens met een golf mee en blijft kalm tot je weer op het strand staat. Word je moe, dan ga je even liggen drijven. Je moet het even weten, dan is het heel gemak-kelijk eigenlijk.
Mensen die alleen bij mooi weer met een koelbox op het voorstrand zit-ten, die weten dat niet. Die hebben het ook opmerkelijk vaak over 'een mui', alsof het iets mysterieus is. Maar een mui is gewoon een geul waardoor het water terug naar zee stroomt. Bij eb zie je ze vaak dwars door de zandbank snijden.
Zit je in zo'n mui dan is het weer: vooral kalm blijven. Parallel aan de kustlijn zwemmen tot je eruit bent. En dan weer rustig met de golven mee

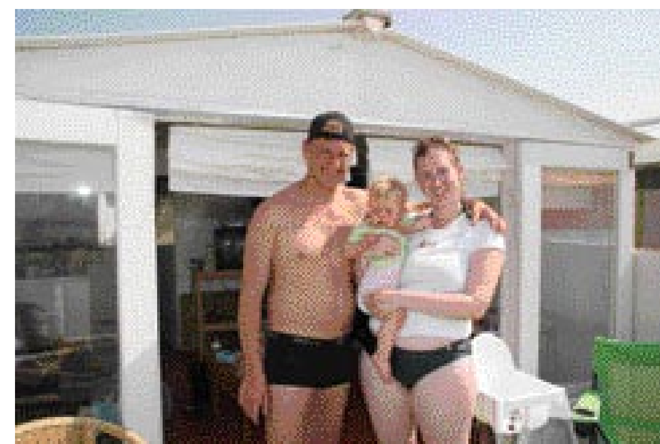
de echte kampeerder....

kent de toilet- en doucheregels.

Het is even wennen, een rol wc-papier mee als je gaat douchen. Maar een echte kampeerder is niet anders gewend en haalt daarmee vrolijk zijn haren uit het doucheputje nadat hij de douche droog heeft geveegd. Ook de wc laat ie spic & span achter, zijn buurman hoeft niet te weten dat hij een grote boodschap heeft achtergelaten.
En natuurlijk heeft hij zijn eigen wc-rol meegenomen, alleen de betalende bezoeker maakt gebruik van de rollen bij de wc.

Truus Vaumont met zoon Paul en schoondochter Til, Haarlem

Frans en Sandra van As met dochter Rosa, Nijkerk

Michael en Yvette Valstar met dochter Megan, Purmerend

naar wal. Blijven drijven als je moe bent. Vooral nooit in paniek raken. De andere keer dat je op je dijk zit, is de zee zo glad als een spiegel. Dan gebruik je die plas voornamelijk om af te koelen. Op zo'n dag begint het mysterie pas als het donker is. Je knijpt met je ogen om te zien of je het je verbeeldt. Maar nee, het blijkt echt: de zee licht.
Die avonden moet je pakken. Juist dan moet je zwemmen, spetteren en stampen op het natte zand. Want als de zee licht zie je duizenden vonkjes voor je uitspringen en schitterende sterretjes op de plek waar de golven omslaan.
Een piepklein algje, de *Noctiluca scintillans* of flitsend nachtlichtje zorgt voor dat sprookjesachtige effect. Met het groen-witte licht wil het dichterbij komende algeneters afschrikken.
De zee blijft je verrassen, ook al ken je haar goed. Zoals die keer in 2006, toen er plotseling een bruinvis opdook. Urenlang stonden enkele kampeerders in het water, later dreven ze de bruinvis met een bootje de open zee op, alles om het zoogdier in leven te houden. De bruinvis, een baby van een week of zes oud, heeft het niet gered. Waarschijnlijk al erg ziek, volgens SOS Dolfijn, anders was hij nooit naar de kust gekomen.

de echte kampeerder....

gebruikt alleen zijn eigen voordijk.
De beginnende kampeerder die voor het eerst over de voordijk loopt merkt onmiddellijk dat dit niet kan. De reacties variëren van boze blikken tot vriendelijke correcties, maar de ergernis is gelijk.
De voordijk is het voortuintje van elke kampeerder afzonderlijk.
Een klein stukje privacy temidden van het volle strand.
Maar uitzonderingen bevestigen de regel: die ene kampeerder die moeilijk ter been is, mag natuurlijk wél op de gemakkelijke manier naar de wc's lopen.

Nicole van Eerde met dochter Lynn, Krommenie

Frank Koppen en Linda van der Valk met kinderen Sera, Riva en Edie, Soest

Fons en Annie van Loveren, Middelie

En dan die zeehond, vorige week, pál achter de branding. Een prachtig gezicht. Dat gebeurt ieder jaar wel een paar keer. Zeggen de andere kampeerders. Toch jammer dat je die keren dan steeds mist. Niet te dichtbij komen trouwens, die beesten kunnen venijnig bijten.
In 1987 zakte het zeewater zo, dat de ribben van een oud scheepswrak er bovenuit staken. Als je ging zwemmen, was je bang dat je ertussen terecht kwam. Scheepsarcheologen deden onderzoek naar het schip en stelden vast dat het voor 1908 gezonken was. In de winter daarna nam de zee de buit weer terug. Of zou het wrak er nog steeds liggen?
Daarmee heb je toch alles wel gezien, wat zee aangaat. Dacht je. Een buurvrouw schrobde in zee haar afvoerton schoon. Ze voelde iets branderigs op haar been, alsof ze tegen een brandnetel aanliep. Er bleken zich tien beesten op haar benen te hebben vastgezogen. Van een been droop een druppel bloed naar beneden. Geen bloedzuigers, maar zeepissebedden. Sta je toch met je mond vol tanden.

de echte kampeerder....

kent de ongeschreven codes.

Een echte kampeerder begrijpt dat een boek voor de neus betekent: 'effe niet storen', komt niet aanwaaien als je net een tent vol aanwaaiers hebt, en maakt pas een praatje na je eerste kop koffie.

En daarom is Helios nog steeds het paradijs op aarde.

Reina Stofberg met zoon Jelle Smit, Utrecht

Mike Bakker en Rowena van Bree, Haarlem

Truus en Wil Valstar-De Dalie, Amsterdam

Mieke Sterk leerde BIJ HELIOS atletieken

Hoe Mieke Sterk bij Helios op het strand leerde atletieken, op de Olympische Spelen over horden sprong, Kamerlid werd en altijd veel heeft gelachen.

door Sietse van der Hoek

‘Het was op doktersadvies dat we op het strand terechtkwamen. Ik was vijf jaar en had zwaar astma en mijn zusje zat in de beugels: zij had een kinderverlammingsbeen. Voor mij zou de zeelucht heilzaam zijn en voor haar was het goed om in het zand te prutten. Therapeutische overwegingen dus. We stonden eerst bij kampeervereniging De Zeemeeuwen, vlakbij Parnassia, die later naar IJmuiden is verhuisd. Het derde huisje van achteren. Mijn moeder zat daar gedurende het hele seizoen met drie kleine kinderen. En een wringer, waarop ik als oudste iedere dag de was droog moest wringen. We woonden in Haarlem. Mijn vader had een Berini-brommer, waarop hij iedere dag ’s avonds bij ons kwam en ’s ochtends naar de drukkerij ging waar hij werkte, ook in Haarlem.
Mijn ouders waren nogal sportief. Op honkbal leerden ze meneer Langereis kennen, die bij Helios stond en hen tipte dat we naar Helios konden. Begin jaren vijftig was dat. Vanaf mijn zesde, zevende hebben we elk jaar bij Helios gestaan. Aanvankelijk in zo’n zeildoekenhuisje van zes bij drie meter, met een gat in de vloer en een teil, en dat was de ijskast. Beetje bij beetje is mijn vader stukjes zeildoek gaan vervangen door stukjes hout. Zodat er een volstrekt bespottelijk huisje ontstond, dat alleen door mijn vader in elkaar gezet kon worden.
Door het strand ben ik over mijn astma heengegroeid. Vanaf 30 april zaten we er de hele zomer. Eén dag in de week ging ik naar school. Mijn moeder begeleidde ons met huiswerk, als een soort gouvernante. In de vierde klas mocht ik de hele week naar school, en fietste ik elke dag van het strand naar Haarlem-Noord en terug. Als het heel slecht weer was, stond mijn moeder bij de laatste bocht in de Zeeweg mij op te wachten om mij tegen die helling op te duwen.
Of ik er gelukkig was? Heel gelukkig! Vlakbij ons stond de familie Vermeeren. Pa Vermeeren, die vuilnisman was, had een grote antieke fiets met grote tassen. Die kwam dan de helling af en alle kinderen doken rond de fiets van pa Vermeeren, want die had omdat hij vuilnisman was altijd spullen bij zich in die tassen. Daar kwamen dan de grootste schatten uit.
Hoe we eraan kwamen, weet ik niet meer, maar op een of andere manier hadden we van die grote rubberen banden die uit vliegtuigwielen kwamen, binnenbanden, en daar speelden we een soort skippybal *avant la lettre* mee.

Yvonne Smit en Sicco Scherjon met moeder Trien Smit, Noordwijk

Marjan en Ron Claassen-Van der Erf met zonen Mitch en Scott, Haarlem

Frits en Thea Tacx-Willemse, Amsterdam

En we bouwden hutten aan de zeekant, heel spectaculaire hutten, waar we 's nachts in bleven slapen. Mijn moeder was als de dood dat er een vrachtwagen over ons heen zou rijden. En weet je wat ik het allerleukste vond? De kofferman, een man die met enorme koffers naar beneden kwam. In de koffer zaten allemaal badpakken, van hetzelfde type, en een dag later liepen alle kinderen in dezelfde badpakken rond op het strand. En garnalen vissen... van toen ik zo klein was. Ze werden altijd gekookt ook. Ik heb nog steeds een heel groot garnalennet. En zelf pellen wat je gevangen had. Ik kan zo in Zoutkamp terecht, zo snel pel ik. Dankzij Helios.
Bij Helios ben ik ook gaan hardlopen. Helios stond bekend om zijn sportdagen met atletiek. Jaap de Reus en Ton Verzijl zaten op een echte atletiekvereniging. De familie Prinsen stootte kogel. Ans Panhorst was een discuswerpster, die ook op het strand aan het klooien was en naar de Olympische Spelen is geweest. Volgens mij was Helios de eerste met atletiekwedstrijden. Hardlopen, verspringen, hoogspringen: ik won ze alle drie. En zo word je dan sportmeisje van het jaar. Zeker drie keer ben ik het geweest.

Mijn vader was voorzitter van het korfballen; met mijn moeder en mijn zusje heb ik een tijdlang in één team gespeeld. Mijn moeder was ook een heel goede zwemster. Ze deed mee aan de zeemijl. Ik heb ooit één kilometer gehaald, ik vond er niks aan. Maar als mensen tegen mij zeggen dat ik iets niet kan, zal ik tot de laatste snik proberen te laten zien dat ik het wel kan. Emmy Kuperus zei tegen mij: "Jij wint atletiek, maar ik het zwemmen." Toen ben ik net zo lang gaan trainen tot ik ook het zwemmen won. Ik heb het talent voor sport gewoon van huis uit meegekregen. Vanaf mijn zesde zat ik op turnen, vanaf mijn tiende op korfbal, en nadat tussen mijn twaalfde en veertiende op het strand de aanleg voor atletiek was ontdekt, wilde ik gaan atletieken. Maar eerst moest ik het korfbal van me afschudden, wat grote ruzies aan tafel gaf. In mijn puberteit ben ik verschrikkelijk tekeer gegaan tegen mijn moeder: "Ik schaam me dat u mijn moeder bent, u bent me veel te fanatiek." Terwijl ik later net zo fanatiek bleek te zijn als zij.
Horden werd mijn specialiteit. Verschillende keren Nederlands kampioen geweest, Olympische Spelen Mexico in 1968. Ik was ook gekwalificeerd

Leo en Mariel Dijkstra-Duister, Haarlem

Fred en Henny Bruseker, Almere

Johan en Henny van As met dochter Kristy, Nijkerkerveen

voor München, maar toen ging mijn moeder dood. Op de terugweg van Parijs. Ik was achtentwintig en verkeerde met Hans (van Wissen, SvdH.) die in zijn auto naar Parijs wilde om te kijken naar een wedstrijd van mij. De auto begaf het in Breda. Mijn vader zijn bedrijf was failliet gegaan. Die had geen werk meer maar wel een nieuwe auto. Dus zei Hans: "We gaan de auto van pa en ma Sterk lenen", en toen zei mijn moeder: "We hebben toch niks te doen, we gaan mee." Op de terugweg, Parijs-Lille had nog geen middenberm, is een dronken automobilist in slaap gevallen. Mijn moeder van 52 was op slag dood. De anderen zijn met een shock opgenomen in een ziekenhuis. Ik kreeg later nog wel de kans om de limiet voor München te halen, en ik heb ook nog in dat stadion van München gelopen. Maar ik ben niet iemand die ineens van alles en nog wat kan uitschakelen. Ik was helemaal van slag na dat ongeluk met mijn moeder. Dus die limiet heb ik, op ééntiende na overigens, niet gehaald. Daarna kwam Montreal, in 1976. Ik had wel de limiet gehaald, zij het krap,

'Het bobodom vond mij een ernstig gevaar. Ik zou rechtstreeks uit het atletendorp allerlei informatie kunnen lekken naar de pers'

maar ik mocht niet mee. Ik was, mede dankzij mijn verkeren met Hans (verslaggever van de Volkskrant, SvdH.) een enorm gevaar, vond het bobodom. Ik zou rechtstreeks uit het atletendorp allerlei informatie kunnen lekken naar de pers, en dat zou de eenheid van de ploeg ondermijnen. Ik heb nog wel een kort geding aangespannen, en verloren.

Je weet niet waar ik allemaal gelopen heb. Wenen, Moskou, Turijn, in Reykjavik zelfs de meerkamp gedaan. Maar mensen kennen me nog door alle rellen en rechtszaken. Ik ben zeker twee keer geschorst. Eén keer zelfs voor mijn leven, was de bedoeling. We hadden wedstrijden en mijn trainer, Will Westphal, mocht niet mee. Vanwege een ruzie met een gedelegeerde. Er is nog een dorpsonderwijzer uit Uden ingevlogen, als vervanger, hetgeen totaal geen succes was. We gingen vanaf de trainingsbaan enorm hard sprinten om maar te zorgen dat we niet met die man in één bus hoefden te zitten. Een jaar later zouden er Europese kampioenschappen zijn in Helsinki en

John Tier en Betty Magrijn met kinderen Jonathan, Alexandra en Kelsey, Nieuw-Vennep

Aad en Jeannet van der Pluijm-Duister, Velserbroek

Ed Vlaar, Anja Meerman, dochter Jorinda en vriend Raul, Amstelveen

Henri feliciteert Helios met haar 70-jarige bestaan

we hoorden dat de trainer van ons buiten spel bleef. We hebben toen geweigerd medailles in ontvangst te nemen. Moet je je voorstellen: Nederlandse kampioenschappen en allemaal lege schavotten. Schande natuurlijk. Niet lang daarna ben ik voor het leven geschorst. Omdat ik een artikel had geschreven in de Haagse Post, samen met Hans, en we in een radioprogramma de selectieprocedure van de Atletiekunie hadden nagespeeld. Een sketch waarin ik een juffrouw was die om de haverklap riep: "Willen de heren nog koffie?" Vanwege dit soort akkefietjes en de schorsingen ben ik vooral bekend, niet omdat ik zo fantastisch en briljant liep. D66 had op zijn congres een motie aangenomen dat ze ieder, die zou proberen in zo'n achtergebleven gebied als de sportwereld wat meer democratie te scheppen, zouden steunen. Ik heb daarop een brief geschreven, waarna ik van D66 als advocaat meneer Nachtegaal en zijn aanvallige assistente Antoinette kreeg, ook uit Haarlem afkomstig. En die heeft mij toen begeleid bij de Commissie van Beroep. Gillen was dat. Stonden we ons op de stoep voor te bereiden voordat we in zo'n achterzaaltje van een hotel onze zaak mochten bepleiten. Moesten de heren ons dan toch weer in genade aannemen, want die schorsing bleek juridisch volstrekt onhoudbaar.

Sponsoren had je niet in die tijd, geld kreeg ik er niet voor. Het enige dat ik ooit gewonnen heb is een koffiezetapparaat, in Sittard. Tegenwoordig moeten sporters verplicht in een bepaald merk auto rijden, verplicht een winkel openen, en zich aan gedragscodes houden die bijvoorbeeld bepalen dat ze straks in Peking in het dorp niks over politiek mogen zeggen. Ik ben blij dat ik nu niet zo hard meer loop en daaraan moet meedoen. Ik ben ook blij dat mijn dochter Mila totaal geen mentaliteit heeft voor dit gedoe. Zelfs bij het afzwemmen ging ze zwaaien! Mijn dochter gaat als allerlaatste het zwembad in en halverwege het zwembad begint ze te zwaaien naar mij. Nee, ik heb een dochter die niet voor de sport geboren is.

Met die sport was het de hele zomer hardlopen, reizen en trekken. Dat heeft geduurd van mijn negentiende, twintigste, tot mijn tweeëndertigste. Laat begonnen, oud geëindigd, zeker voor de sprint. Je slijt er enorm van, van dat explosieve werk.

Toen mijn achillespezen het hadden begeven en mijn sportcarrière voorbij was en ik een kind kreeg, ben ik teruggegaan naar het strand. Mijn ouders waren niet van de hospitaliserende verzorgingsstaat. We moesten veel zelf doen. Zij hebben ons dus, toen we nog klein waren, geen lid van Helios ge-

Sandra en Peter Mul-Van Norde met kinderen Bas, Sophie en Steffie, Krimpen a/d IJssel

Rob en Sandra Jonker met kinderen Luzia, Bojoura en Serge, Balk

Marcel en Francis Deen met kinderen Dave, Wesley en Kim, Haarlem

maakt. Bovendien, ik zette me vreselijk af, ik vond dat maar niks, zo'n huisje op het strand. Ik zou dat nooit gaan doen! KVS had indertijd een ziekenboeg, plaatsen die door de gemeente Zandvoort ter beschikking waren gesteld aan zieken, zwakken, misselijken en aanverwanten. Zo is mijn zuster, die met de manke poot, bij KVS gekomen. "Over de plank", zoals we zeiden. Ze werd voorzitter bij KVS en tipte mij als er een huisje te koop kwam. Dat heb ik twee keer gedaan. Tot ik op mijn eigen naam kon staan. De eerste keer dat vrienden van mij op het strand kwamen, zeiden ze: "Goh Mieke, het lijkt wel een Palestijnenkamp." Maar toen ze in het huisje zaten en naar de zee keken, begrepen ze wel waarom ik dat heel erg lekker vind. Ik kan heel goed tegen veel mensen om mij heen en ik kan het ook heel goed zo organiseren dat ik er geen last van heb. Mila is dertig nu, en ze was vier jaar toen ik weer naar het strand toe ging, dus kun je nagaan hoe lang ik al weer op het strand sta. Ik was nooit in de Tweede Kamer gekomen (voor de PvdA, SvdH.) als ik niet de sport gedaan had zoals ik die heb gedaan. Sport en een beetje actie, daar wordt niemand slechter van. Eén periode zat ik in de Kamer, van 1994 tot '98. Geweldige tijd. Goh, wat heb ik gelachen. Daar heb ik me ook niet aangepast en dan kun je begrijpen dat ik in het geheel niet in het potje viel van de heer Wallage (de toenmalige fractievoorzitter en tegenwoordige burgemeester van Groningen, SvdH.)

'Sport en een beetje actie, daar wordt niemand slechter van'

Als je op foto's ziet hoe ik eruit zag toen ik de Kamer inging, en hoe na vier jaar, geloof je je ogen niet. Wat een verval. Iedereen slijt van dat bestaan. Het is echt heel zwaar en ongezond. Ik probeerde in elk geval in de weekenden op het strand te zijn, met tassen vol dossiers. En tussendoor op woensdag ook slapen op het strand. En dan kwam ik met het zand knersend tussen mijn tenen de volgende dag terug op het Binnenhof. Mens, wat een zware baan was dat, tenminste op de manier waarop ik het heb gedaan. Verschrikkelijk. Gehandicapten had ik in mijn portefeuille. En het leger, personeelszaken in

Henk en Corrie Montauban-Duister, Haarlem

Kick en Sofie Eliveld met dochter Lucy, Haarlem

Rob en Irma Geestman met zonen Nick en Tom, Zaandam

het leger. En het middelbaar beroepsonderwijs. En de sport. We moesten overal naartoe op werkbezoek, hartstikke leuk. Antillen. VN-helm op je kop in Sarajevo in een hotel waar de ramen niet meer inzaten. In een container met Maria van der Hoeven (nu minister van Economische Zaken, SvdH.) die zich niet durft uit te kleden. Lachen.
Ik heb ook nog een koudetraining gedaan, boven de poolcirkel. Bij dertig graden onder nul in een tent, samen met Marijn de Koning van D66. En met vijf bleue mariniers, die ons een verschrikkelijke diersoort vonden. We kregen blikken voedselrantsoen en daarvan moesten we op een pitje een warme maaltijd maken. "Nou Marijn", zei ik, "ik heb de meeste kampervaring, laat mij dat maar doen". Enig was het. Ik heb dus nergens spijt van.'

de echte kampeerder....

houdt niet van rommel in het kamp.

Alleen tijdens het op- en afbouwen zie je soms wat rommel liggen rondom het huisje van de echte kampeerder. Alles wat niet in het huisje geborgen kan worden, zit keurig in kisten erachter. Van welke zijde je het strandhuisje ook bekijkt: de boel is aan kant.

Barry Maier en zwager Reinier van den Berg, Zwanenburg

Greet Zijlstra met dochter Joke, Zaandam

Ger en Ria Kunst-Beckman, Zaandam

souvenir- en giftshop

Onder de Damiaatjes

Voor al uw (buitenlandse) relatiegeschenken
en het grootste Delfts Blauw assortiment
in de regio

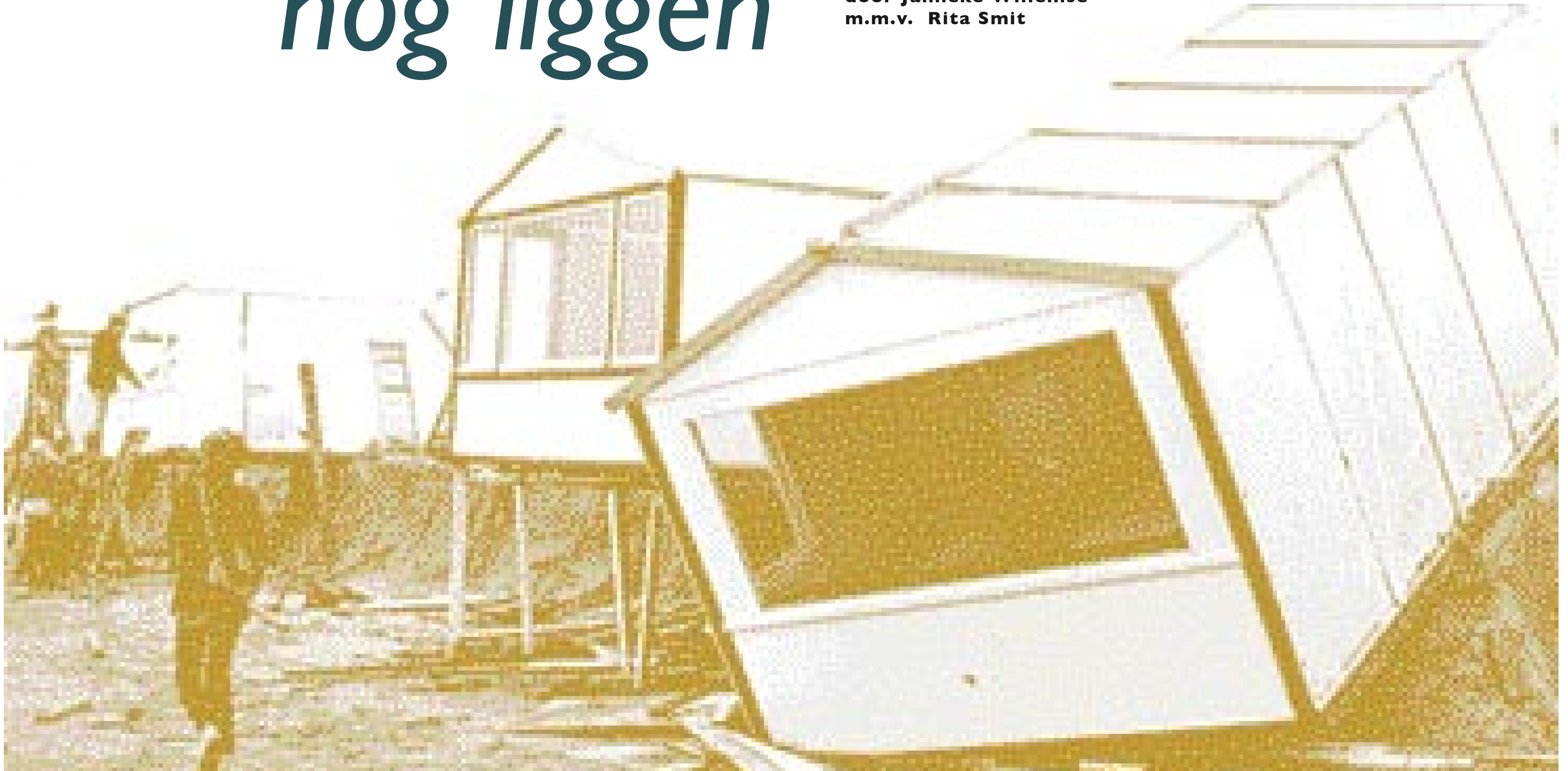

Souvenir- en Giftshop
Onder de Damiaatjes
Lepelstraat 1, Haarlem
023 - 532 48 59

Je zag alleen het dak nog liggen

door Janneke Willemse
m.m.v. Rita Smit

‘Wat een treurige aanblik gaf het strand zondag 20 april, half Noord-beneden was geheel verdwenen, wrakhout, inboedels en serviesgoed lagen over het strand verspreid, scheef gezakte huisjes hingen voor de helft in de ruimte.’
Zo omschreef het Helios Nieuws de gevolgen van een harde Noordwesterstorm op 20 april 1980. De storm staat bij de meeste kampeerders in het geheugen gegrift. Jarenlang hing in veel huisjes een foto waarop te zien was hoe schotten en balken door water werden meegesleurd.
Omdat het nog vroeg in het seizoen was, waren nog niet alle huisjes gebouwd. Kampeerder Fred van der Erf kwam er nog redelijk goed vanaf. Hij had ’s morgens om acht uur zijn vloertje gelegd. Twee staanders waren neergezet, toen hij het niet meer vertrouwde. De vloer bleef liggen maar de staanders werden weer afgebroken en alle spullen werden naar boven gebracht. Vlak na het sjouwen kwam de grote golf. ‘Gasflessen dreven in het rond. Van veel huisjes was niets meer over dan splintertjes.’
Joop During, kampeerder: ‘Van der Spek, die op de uiterste noordplek voor stond, had een touw om zijn huisje gelegd en dat vastgebonden aan het achterhek. Het heeft niet mogen baten, het huisje verdween in de golven. Leen Groothuyse pakte het anders aan. Hij brak zijn huisje in allerijl af, maar legde het niet óp de achterrij, maar tegen het talud aan. De stapel werd weggespoeld.’
De toenmalige voorzitter Wieb Nauta: ‘Op Midden-voor stond een huisje te wankelen doordat het zand eronder al tot halverwege was weggespoeld. Binnen trof ik een kampeerster aan die onverstoorbaar doorging met de afwas. Het kostte mij de grootst mogelijke moeite haar te overreden het huisje te verlaten.’

Uiteindelijk verdwenen er zeven huisjes in zee. Een daarvan was dat van Ger en Tonnie Vervoort. Het huisje was al vroeg in het seizoen gebouwd, in kampdeel Noord-voor. Tijdens het avondeten werd gebeld door de broer van Tonnie: het water stond zo hoog dat zij en haar man naar het strand moesten komen.
Op het strand stond de zee al tegen de huisjes aan. De hele nacht werd met man en macht gewerkt om de tenthuisjes te beschermen. Zandzakken werden gevuld om de dijk te verstevigen, maar die verdwenen al snel in zee. Het huisje van de familie Vervoort werd uiteindelijk verplaatst. Er

Bert en Ina Hoekstra-Nieman met dochter Saskia, Uithoorn

Jan en Tineke Hoekstra, met zoon Tim, schoondochter Josine en kleinkinderen Jule en Floor, Vijfhuizen

Gerrit en Annie van de Peppel, Purmerend

werd een touw om het huisje gespannen, en daarmee werd het tegen het duin getrokken.
’s Ochtends zag Tonnie eerst het huisje van Van der Spek in zee verdwijnen. Ze herinnert zich nog dat iemand zei: ‘Ome Ger, jij zit veilig.’ Een paar minuten daarna sloeg het noodlot toe. ‘Een grote golf sloeg over het huisje heen, ging er onderdoor terug, en toen knakte alles. Je zag enkel het dak nog liggen.’
De foto’s zien er spectaculair uit. Hopen balken, schotten en latten in hoge zee. Voorbijdrijvende gasflessen en klapstoelen. Toch was het volgens Tonnie niet eng. ‘Op dat moment niet. Het is achteraf gezien een wonder dat er geen ongelukken zijn gebeurd, maar wij waren zo perplex dat we gewoon ons boeltje hebben gepakt en naar huis zijn gegaan.’
Een zomer zonder strand was ondenkbaar. Het strand gaat je tenslotte toch in het bloed zitten. Sommige kampeerders kregen spontaan een huisje aangeboden van leden die die zomer een jaartje oversloegen. Anderen zetten een tent op in plaats van een huisje. Tonnie en Ger Vervoort kampeerden de zomer van 1980 in een oude caravan. ‘Een heel goedkoop caravannetje, te vies om aan te pakken’, zegt Tonnie. ‘Maar ja, je stond wel.’

20 april 1980		
	Den Helder (De Kooy)	Amsterdam (Schiphol)
Neerslag	4.3 mm in 3,7 uur	7.3 mm in 2.8 uur
Wind	NNW	NNW
Gem. snelheid	12.3 m/s = 6 Bft	10.8 m/s = 6 Bft
Maximale stoot	25.2 m/s	21.1 m/s

Jan en Frieda Slot met kleindochters Milly en Esther, Haarlem

Greet en Gé Hofman-Kalkwarf met moeder Lies Kalkwarf en vrienden, Duivendrecht

Bianca en Brendan Fox-Van Eerde met kinderen Shay en Ryan, Haarlem

DE DONATEUR... ...schept zand

door Sietse van der Hoek

En weer had een straffe noordwestenwind (of zuidwestenwind) grote hopen zand opgewaaid rond het huisje. Duinen achter het huisje, duinen op de dijk voor het huisje, een berg zand in het gangetje naast het huisje. Van de trap naar het strand is nog maar een klein deel zichtbaar.
Eerst schep ik aan de achterkant de grootste bulten weg, zodat tenminste de achterdeur weer te bereiken valt. Dan probeer ik me een weg te graven door het gangetje rechts van het huisje. Het zand schep ik in de nieuwe kruiwagen van buurman, die ik omkiep aan de voet van het talud van de dijk waarop de achterste rij huisjes staat.

'Ja, daarom sta ik liever niet voor', zegt een voorbijganger. Ik herken hem als iemand van boven, maar weet zo gauw niet hoe hij heet. 'Hier krijg je al dat zand over je heen als het een beetje harder waait.'
Hij heeft gelijk.
Ik begin met de kruiwagen zo vol te scheppen dat ik slechts met de grootste moeite de kar door het zand geduwd krijg.
'Het gaat beter als je wat planken op het zand legt', adviseert Fons van bovenaf de dijk. 'Je windschot eronder helpt ook.'
Hij heeft gelijk.

Robert en Jolanda Bloos met zoon Tom, Purmerend

Ruud en Joann Nusse met kinderen Donny en Mike, Vinkeveen

Roeland Doornbosch met kinderen Lara en Justus, Bennebroek

Twintig kruiwagens later komt Rita — ook een huisje boven — vragen of ze kan helpen. In het gangetje naast het huisje ben ik toe aan het zand dat in het voorste stuk opgehoopt ligt.
'Waarom gooi je dit zand niet over de dijk?' vraagt Rita.
'Daar ligt al zo veel. De trap ligt helemaal onder.'
'De trap kun je beter uitgraven.'
'Nee toch.'
Ik herinner me hoeveel gegraaf, geschuif, gemeet en gepas er nodig was om de trap in de juiste helling vastgelegd te krijgen. En niet te vergeten de moeite om de paaltjes zo in te slaan dat de trap ook in de juiste positie blééf liggen. En dan nu de trap zomaar uit het zand halen!? Mij stond het omgekeerde voor ogen: het zand rond de trap wegscheppen.
'Is veel meer werk', zegt Rita. 'We leggen hem er gewoon weer bovenop.'
Ze heeft gelijk. En als ik na een halve dag nog een paar laatste scheppen zand verplaats – om het nog gelijkmatiger te maken bij de achterdeur – zegt Henk van bovenaf de dijk: 'Dat doe je toch verkeerd, Sietse.'
'Verkeerd, wat nu weer?'
'Je moet het een ander laten doen.'

...en graaft een **kuil**

Het is op het eind van de zondagmiddag, we ruimen op — Jules moet morgen weer naar school — en Patricia vraagt of ik een kuil wil graven waar ze een afwasbak vol afwaswater in kan leeggooien. Ik taxeer waar ik ongeveer kan graven zonder de waterleiding te raken en begin te graven. Na vier scheppen raak ik de waterleiding, waaruit eerst een beetje en allengs meer water omhoog borrelt. Shit, het lijkt wel sproeien. Is het ook nog de hoofdleiding. Nog even en dan zit heel Helios zonder water.
Joop, die aanstalten maakt om op de voordijk met zijn avondmaal te beginnen, ziet het tafereel beneden hem en komt poolshoogte nemen. Hij denkt ook dat het de hoofdleiding is, die in een ellips in het kamp is gelegd. We moeten dus links en rechts de dichtstbijzijnde afsluitkranen zoeken.

Nancy en Martin Sijmons-Deen met kinderen Roy, Guido, Daniëlle en vriend Jeffrey, Haarlem

Jurgen en Evelyn van de Ploeg met dochter Meike, Haarlem

Joop en Hetty During, Amsterdam

Die vinden we en draaien we dicht. ‘Als jij nou de leiding opgraaft’, zegt hij, ‘dan ga ik eerst warm eten, anders is het koud straks. Daarna zien we hoe we het lek weer dicht krijgen. Heb je een koppelstukje?’ Een koppelstukje heb ik dat?
Nee. En het is zondagmiddag, waar haal ik zo gauw een koppelstukje vandaan?
Bij Henk misschien? Hij is tenslotte een ervaren kampeerder.
Nee, maar hij loopt wel even mee, zegt Henk.
Samen graven we de leiding op, en ontdekken we dat niet in de hoofdleiding maar in de aftakking naar het huisje het lek zit. Een geluk bij een ongeluk. En daarvoor is een kleiner soort koppelstukje nodig. ‘Ik heb er nog wel zo eentje liggen’, zegt Joop, die klaar is met eten.
Hij en Henk dichten het lek met het koppelstukje. Ik kijk toe hoe het moet. ‘Kun je ’t later ook zelf als het nog eens gebeurt’, zegt Henk.
‘Het overkomt iedereen minstens een keer’, troost Joop. Henk weer: ‘Als je weet hoe het moet kun je ook een ander helpen.’
‘Dat is nou ook iets typisch van kamperen op het strand’, zegt Joop. ‘Je helpt elkaar als je kan.’

de echte kampeerder....

graaft geen kuil voor een ander.

De kleine echte kampeerder is meester in het kuilen graven,

de grotere echte kampeerder in het dichtgooien. Het staat namelijk

zo slordig, struikelende kampeerders in de nacht.

Nancy van den Bogert met kinderen Deion, Jorden en Angel Watson, Hoofddorp

Ester Tersteege en Edwin Waterman met kinderen Mika en Jessy en nichtje Enola, Lelystad

Monique Sattler met moeder Leny Sattler-Quax en dochter Beaudine, Velserbroek

‘s Ochtends eerst plassen, bij Piet’

door Sietse van der Hoek

‘Wat doen jullie nou zo’n hele dag, in een huisje op het strand?’
‘Waarom wil je dat weten?’
‘Het lijkt me zo weinig wat je kunt doen dag na dag op telkens hetzelfde stuk strand.’
‘Minder dan op een camping op de Veluwe, denk je?’
‘Daar kun je tenminste als het regent naar Barneveld gaan om er een kippetje te eten.’
‘Ik was de afgelopen zomer in Haarlem, in De Hallen, waar schilderijen hingen van Isaac Israëls. Strandtaferelen waren het, Israëls Aan Zee heette de tentoonstelling. Daar was ook een citaat uit een brief van de schilder op de wand gezet, dat luidde: “Hoe is ’t mogelijk dat iemand eigenlijk buiten de zee kan; dat begrijp ik niet.” Dat is het: de zee!’
‘Kijk je dan de godganselijke dag naar de zee?’
‘Nou nee, je gaat ’s ochtends eerst plassen bij Piet.’
‘Plassen bij Piet?’
‘Piet is de beheerder van het toiletblok. Of je begint de dag met een duik in zee.’
‘Bij wijze van douche.’

Nelleke en Erik Scholten-Kost, Amsterdam

Ger en Ria Troost, Vijfhuizen

Ed en Anneke Grootveld, Leiden

‘Ja, en ook om te plassen.’
‘Ah.’
‘Het hangt natuurlijk allemaal van het weer af.’
‘Dat snap ik.’
‘Hoewel er ook Helios-kampeerders zijn die iedere dag dat ze op het strand zijn, beginnen met een bad in zee, weer of geen weer.’
‘Dapper!’
‘Het hoeft maar een beetje weer te zijn en je kunt al buiten je koffie drinken en een broodje eten. Aan de achterkant dan, hè. Bij wind van zee, en de wind komt meestal ergens van zee, zit je achter je huisje in de luwte. En daar is ’s ochtends ook als eerste de zon.’
‘Het komt dus goed uit dat die opkomt in het oosten.’
‘En ondergaat in het westen. We draaien zo’n dag met de zon mee. We heten niet voor niks Helios, naar de god van de zon bij de oude Grieken. Aan het begin van de middag zie je daarom iedereen zijn hele hebben en houen van achteren naar de voorkant sjouwen. De rest van de dag brengen we dan op de dijk door.’
‘De dijk?’
‘Ja, zo heet het voorste stuk van de gebulldozerde wal waarop de huisjes staan.’
‘En van daar af kijk je dan de hele tijd naar de zee.’
‘Ja, dat vooral. En naar de badgasten op het strand vlak voor je’.
‘Alsof je op een terras zit en kijkt naar de mensen op het trottoir vlak voor je.’
‘Precies. En je drinkt er een koud biertje bij uit je eigen koelkast, of een koele rosé. En je leest een boek, en neemt om af te koelen een bad in zee.’
‘Het goede leven!’
‘Wat je zegt! Je eet op de dijk de maaltijd, en kijkt hoe de zon verdwijnt in het westen en het donker wordt. Jammer genoeg is het lang niet altijd het goede weer om op de dijk de dag te besluiten. Maar hoe dan ook is het op zeker moment altijd tijd om naar bed te gaan.’
‘Dat is alles wat je meemaakt, dag na dag?’
‘Nee hoor. Je schept zand als het de voorbije nacht hard gewaaid heeft. Je groet de buren van opzij, voor of achter. Annie die de ramen lapt, Fons die zijn ballen verzamelt – om te jeu-de-

Dave en Annemieke Koppen met dochter Fee, IJmuiden

Jan en Hetty van Wijk met kleinzoon Jeroen, Haarlem

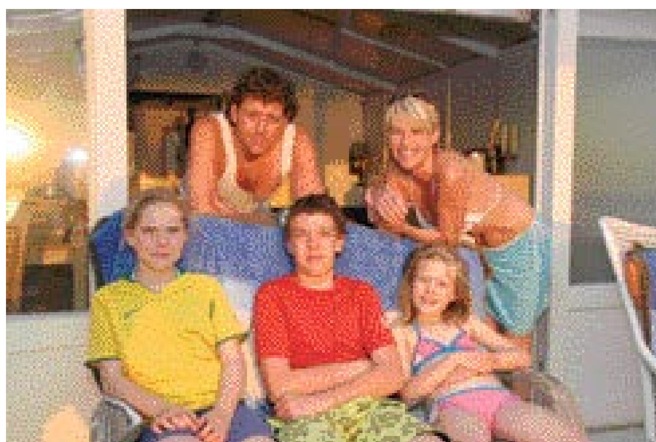

Leo en Diana van Ophem met dochter Lorainne, Haarlem

boulen. Je ziet hoe Mick probeert kite te surfen, Henk door zijn verrekijker kijkt, en de reddingsbrigade een pleister plakt.'
'Ik hoor het al...'
'En er komen gasten, vrienden, familie, kennissen, die wat te eten moeten krijgen en te drinken, en die de weg gewezen moet worden naar Piet.'
'... er is altijd wel wat te doen. Net als...'
'En je gaat eens kijken bij een activiteit van de vereniging.'
'... op de camping...'
'En dan ligt er al lang een nieuwe Parool bij Piet en dat moet je...'
'... op de Veluwe.'
'... ook lezen. Man, je komt tijd tekort. Wat zei je?'
'Net als op de camping op de Veluwe, zei ik.'
'Welnee, daar zou ik het nog geen twee dagen uithouden.'
'Omdat daar geen zee is zeker?'
'Zeker. Voor je 't goed en wel beseft, is het hier september en moet het huisje van het strand.'

de echte kampeerder....

is per definitie lid. Donateurs nemen alles wat echte kampeerders zeggen voor waar aan. Tenzij een andere echte kampeerder iets anders zegt. Dan blijft de donateur in verwarring achter.

Jade Sillem en Jeffrey de Neve, Haarlem

Erwin en Alexandra van Ingen-Van den Bogert met kinderen Noleen, Ember en Rowan, Hoofddorp

Mary Troost en Rob Penning met zoon Levie, Amsterdam

KINDERDISCO

door Pleun Schimmelpennink

Woensdagavond, 19:00 uur. De verenigingstent stroomt vol met kinderen en grote mensen. De bar verkoopt oneindig veel snoep, ijs en limonade. Kabouter Plop schalt door de ruimte. Het is duidelijk: dit is de kinderdisco. En dat vijf woensdagavonden lang. Tientallen grote en kleine mensen verzamelen zich: de grote mensen aan de kant bij de uitgang, zij moeten zo weg. De kleine kinderen die durven gaan meteen naar het midden en vormen samen met Hester een kring. De wat grotere kinderen kijken toe als echte muurbloempjes, enkele kleintjes verzamelen nog moed bij de ouders en grootouders. De eerste avond gaat nog ietwat onwennig. Met grote ogen wordt grote vos Hester gekopieerd, ze

Rietje Willemse, Amsterdam

Ton en Tineke Hop met kinderen Anja en Jeroen en vriendin Sabine, Amstelveen

Netty de Jager-Bruseker, Limmen

sluipen in een kring achter haar aan als een roedel kleine vosjes, worden al snel fladderende vlindertjes en eindigen uitbundig rennend. Na een half uur moet iedereen ouder dan twaalf jaar de verenigingstent verlaten. Alle mensen boven de twaalf? Nee, een paar dappere ouderen blijven. Hester, de opperdansjuf, een paar tieners, die als helden de bar bedienen. En natuurlijk Roy die voor de muziek zorgt. Niet als een bard - het is immers 2007 - maar met een zelfgebrande cd met kinderliedjes die na vijf woensdagavonden bij iedereen in het geheugen is gegrift. Vooral het Tsjoestsjoewa-lied. Met een ijzersterk refrein dat de hit van de zomer uit 2007 is: '*Tsjoe tsjoe wa, tsjoe tsjoe wa / Tsjoe tsjoe wa, wa wa / Tsjoe tsjoe wa, tsjoe tsjoe wa / Tsjoe tsjoe wa, wa wa.*' De kinderen begrijpen het en wandelen als kleine eendjes in een kring achter Hester aan. De grote mensen werpen nog een laatste vertederde blik op de kinderen en hopen er het beste van. En dan komt het bijzondere lied met bijbehorende pasjes: '*Op je plaats / Strek je armen / Vuisten maken / Duimen omhoog / Schouders op / Hoofd omhoog / Billen naar achteren / Voeten naar binnen / Tong naar buiten.*' Twintig kinderen, op twee kleuterjongetjes na allemaal meisjes, volgen keurig de instructie en eindigen in een hoogst bijzondere houding met

de echte kampeerder....

voetbalt niet in het kamp.

De echte kampeerder is dol op sporten, maar op het voorstrand of in het water. Omdat een bal in je bord eten niet grappig is.

hun tong uit hun mond. Als het volgende liedje wordt ingezet, dansen bijna alle meisjes mee. Er zitten duidelijke talenten onder zoals Cuba, een kleine schoonheid met kort spijkerrokje en legging. 'Lolita' staat er op bilhoogte op haar rokje. De zomermode wordt nauwlettend gevolgd door de kleuters van Helios. De liedjes volgen elkaar op. De oudere jongens hangen als volleerde dandy's tegen de muur en proberen ongemerkt de dansende meiden in de gaten te houden. De witte cowboylaarzen van Hesters dochter hebben een magische aantrekkingskracht op één van de jongens. Maar meedansen is geen optie, nog niet. Elke avond heeft een wedstrijd. Het wekt geen verbazing dat als op de derde avond een bil-

Rainier van der Pluijm en Myranka Groeneveld, Velserbroek

Erik en Sandra Grootveld met zonen Lucas en Sem, Leiden

Rob en Irene Matthei en dochter Joy, Amsterdam

lenschudwedstrijd wordt gehouden voor de kleintjes, Cuba deze glansrijk wint. Liam heeft bij de grotere kinderen de wedstrijd gewonnen. Stoer overziet hij bovenop een stapel stoelen de zaal. Wanneer de ouders de kinderen mogen afhalen, overzien ze het kinderbacchanaal. 'Nog meer centjes kopen', roept Tom van drie die geen blauwe muntjes meer heeft. Als een echte *nouveau riche* heeft hij zich tegoed gedaan aan ijs, snoep en limonade. Een half opgegeten mars kleeft in zijn zak, zijn trui verraadt de consumptie van tenminste van twee soorten ijsjes. Het feest gaat nog heel even door. Rode konen van opwinding en inspanning, een paar oudere jongens durven nu de muur te verlaten en beginnen uitbundig te jump-stylen. Het laatste nummer mogen de kinderen kiezen. Iedereen gilt door elkaar. Als het winnende liedje van K3 wordt opgezet, springt iedereen op om te gaan dansen, zelfs de stoerste jongens die de hele avond nonchalant hebben toegekeken vanaf de zijlijn. De meisjes kennen de pasjes en dansen met elkaar. Een paar jongens proberen het dansje eveneens, lonkend naar de meisjes, maar geven de moed al snel op en gaan over op springen en rondjes draaien tot ze erbij neervallen. Het allerlaatste liedje wordt ingezet terwijl Cuba een waterpistooltje en applaus als prijs krijgt. Een paar jongens gaan met elkaar schuifelen wat tot groot gejoel leidt bij de andere jongens. Het is warm in de tent. Dat belooft nog wat voor de toekomst.

de echte kampeerder....

herken je aan zijn nummer.

Een echte kampeerder heeft herkenbaar het nummer van zijn tent achter het huisje, zodat iedereen weet waar ze moeten zijn: van aanwaaiende bezoekers tot hulpdiensten.

Bart Kion en Tamara Jansen, Haarlem

Tonneke en Joop van Huissteden met zoon Frank, Amsterdam

Paul Martijn, Amsterdam

Doorhollen tot *na* de **finish**

door Sietse van der Hoek

Els During met zoon Marcel, schoondochter Isabell en kleinkinderen Quinty en Enza, Amsterdam

Jacoline en Nico Bakker-Deen, Haarlem

Remco Koppen, Pascale de Haan en kinderen Naomi en Esmee, Vijfhuizen

Op de dijk voor zijn huisje staat Fons de toestand in ogenschouw te nemen. Het is half elf in de ochtend, de zon schijnt, zometeen zal de atletiek voor de jeugd beginnen. ‘Ga je nog wat doen, Fons?’ ‘Jaha, maar niet in de organisatie gelukkig?’ ‘Hoezo gelukkig?’ ‘Willen ze beginnen precies als het water op z’n hoogst komt. Wie dat nou weer bedacht heeft!’ Inderdaad is voor de verenigingstent het strand te smal om atletiekwedstrijden te houden. Het wordt dus een uur later. Maar het is mooi weer en augustus, tijd zat, dus wie maalt erom? Augustus is de maand van de spelende mens. Zojuist is ook de bouwvak begonnen, met een Bouwvak Party in ‘de schaftkeet Helios, voor iedereen vanaf schoenmaat 38 plus, dresscode werkkloffie’. Jeu de boules heeft zijn derde ronde beleefd, later in de maand volgt de strijd om de wisselbeker met de andere kampeerverenigingen op het strand. Volleybal, voetbal, handbal, Idols Playbackshow, line dance, klaverjassen het hele seizoen – bij Helios is altijd wel wat te doen. Maar het hoogtepunt voor velen zijn toch de atletiekwedstrijden voor de jeugd. Op de onderdelen verspringen, hoogspringen, hardlopen, en het gebeurt allemaal heel professioneel. Met meetlinten, een afzetbalk, hoogtepalen, een draafbaan, chronometers, een startpistool, en een ereschavot voor de huldigingen na de prijsuitreiking. Wie bij het verspringen zijn dikke teen ook maar een heel klein stukje voorbij de afzetbalk zet, wordt onherroepelijk gediskwalificeerd. En als bij het hoogspringen het touw op 1.23 meter komt te liggen, attendeert Fons de omstanders alvast op het Helios-record, dat op 1.37 meter staat. Joeri Mul springt hoger en hoger. Tot hij het record nadert en het touw op 1.37 meter wordt gelegd. Dan zwijgt ook de muziek en kondigt microfonist Irma de evenaring van het record aan. Joeri Mul springt over 1.37 en daarna nog hoger. Fons noteert het nieuwe Helios-record. Professioneel zijn ook de uitingen van de atleten. Sommigen worstelen even met hun tranen als een sprong ook bij de derde keer is mislukt. Anderen ballen hun vuist in de lucht als ze zichzelf overtreffen.

Inmiddels is het zo ver eb geworden dat er voldoende hard strand is om een driedelige drafbaan uit te zetten voor het hardlopen, het laatste onderdeel. Fons, de starter, probeert zijn pistool uit met een proefschot – en prompt gaan er al een paar kinderen vandoor. Het is zo lief om te zien. Er zijn kinderen die van geen ophouden willen weten en doorhollen tot ver na de finish. Anderen wachten halverwege als ze achterom-

Mieke Barendse, Alblasserdam

Frans en Jane Corsten, Haarlem

Arjan Kunst en Simone Trampe met kinderen Frederique, Timo, Iris, Valerie en Merel, Utrecht

kijkend zien dat hun tegenstander hen niet bij kan benen. Fons van Loveren is een paar jaar geleden geridderd door de koningin. Niet alleen voor de veertig jaren die hij werkte op de heftruck en bull-dozers van de firma Geveke. Hij kreeg het lintje ook voor het vele vrijwilligerswerk dat hij verzet voor het dorp waar hij woont, Middelie. En voor wat hij al die jaren heeft helpen organiseren op het strand: atletiek, touwtrekken, voetballen, jeu de boules, zeemijl zwemmen bij de Reddingsbrigade. Fons is net niet geboren op het strand, maar het scheelde niet veel. Drie maanden was hij toen zijn ouders hem naar de kust brachten. Bijna zeventig jaar later is hij er nog steeds. En alle zomers is hij geweest. Behalve die vijf dat de Duitsers het hele kustgebied tot Sperrgebiet hadden verklaard. En later hebben hij en Annie nog één keer een zomer overgeslagen, omdat ze nog zo veel hadden op te knappen aan hun huis in Middelie. Op heel mooie dagen gingen ze dan wel eens liggen op de dijk aan het IJsselmeer. Maar daar werden ze opgevreten

Fons is net niet geboren op het strand, maar het scheelde niet veel

door de muggen. Daar heb je aan zee nou nooit last van. Zijn vader was losse arbeider in Amsterdam: metaal, kolensjouwer, suikerfabriek, werkloos. Bezorgde ook kranten, en daarvoor moest hij dan 's zomers twee keer fietsend op en neer van het linnen tentje op Zandvoort naar Amsterdam-West. Met zijn vader ging kleine Fons 's ochtends het duin in om konijnen te stropen. Lekker was dat, zo'n konijnenboutje vlak na de oorlog. Je moest er natuurlijk wel voor zorgen dat de koddebeier je niet betrapte. Zijn vader leerde hem daarom: loop nooit over de top van het duin, altijd eromheen, dan zien ze je niet. Net als Winnetou en Old Shatterhand in de boeken van Karl May, waar zijn vader uit voorlas.
Zijn moeder was eenentachtig, nee tachtig, toen ze stopte met kamperen op het strand. Zijn zuster zit twee huisjes van hem vandaan. Die heeft haar zoon en dochter als donateur ingeschreven toen ze pas twee maanden oud waren. Zelf zou Fons 's zomers wel eens wat meer in Middelie willen blijven, want daar liggen toch de meeste van zijn

Erik Kunst en Fenneke, Leiden

Jeroen en Yvon Ter Weyde met kinderen Hero en Bink, Velserbroek

Maarten en Daphne Ter Weyde, Velserbroek

de echte kampeerder....

zorgt dat de voordijk, liefst nog vóór het bouwen,

is ingeplant met stro. Zo krijgt de wind geen kans de dijk weg

te blazen nog voordat het strandseizoen echt begonnen is.

activiteiten. Maar Annie zit zo graag in hun huisje op het strand. Ze houdt van ruimte, bossen benauwen haar. Bij de prijsuitreiking hanteert Fons de microfoon en reikt 'oom Frank' de medailles en vaantjes uit. Als Joeri Mul zijn prijs krijgt voor de mooie recordverbetering, zegt Fons: 'Ik zal dit waarschijnlijk niet nog een keer meemaken.'

Robert en Petra de Jager met dochter Anne Fleur, Delft

Patrick Grootveld, Zwanenburg

Minette Barendse met kinderen Miquel en Julissa, Sliedrecht

En dan? Dan is het voorbij. Nog een laatste glimpje zon, de laatste strandgeluiden, de laatste glaasjes uit de fles.....

door Pleun Schimmelpennink

Monique Zwaan (vriendin van Ed Neeft) met dochters Sarah, Bente en Emma, Uitgeest

Rob Greeuw en Annego Fokker, Bloemendaal

Valery van der Pluijm en Huub de Vries, Zandvoort

Opeens zijn ze er, de eerste tekenen dat het seizoen spoedig voorbij zal zijn. Het begin dat eindeloos lijkt te duren. Dan het altijd te korte en drukke hoogseizoen met de kinderen die ook doordeweeks het kamp bevolken. Wanneer je kunt klaverjassen en dansen, jeu de boules of volleybal kunt spelen. Je kind kunt laten lachen met kinderdisco. En dan dat heerlijke naseizoen, wanneer alle rust is weergekeerd. Je 's avonds weer alleen bent met dat selecte groepje andere kampeerders dat maximaal geniet van het strandleven. Je denkt niet aan de laatste weken die je nog gegund zijn. Je wilt de weekenden niet tellen, want je weet dat je tekort komt om alle mensen die je een barbecue op het strand hebt beloofd uit te nodigen. Je wilt nog even dromen en slaat je agenda dicht. De kaarsen gaan wat eerder aan, evenals de truien. Het is al donker als je een keer na het eten aankomt op het strand. Maar je geniet en denkt nog niet aan wat spoedig komen zal. En dan opeens gebeurt het. Het eerste teken van het onvermijdelijke: het einde van het strandseizoen. Je ziet de eerste tent die van binnen kort en klein geslagen lijkt. Aan de buitenkant is nog niets te zien, maar van binnen is de tent compleet ontmanteld. Voor deze kampeerders is het seizoen al over. Straks kunnen ze in één dag de tent afbreken en aan Paap meegeven. Die komt pas weken later, dus je probeert niet naar binnen te kijken als je langs het huisje loopt. Maar je weet, als die week je gasfles leegraakt en je de volgende aansluit, haal je geen nieuwe meer. Het weekend erop zijn de tekenen van het naderende afscheid niet meer te negeren. Je was haast vergeten hoe druk het strand kan zijn. Misschien is het in het kamp wel drukker dan in het hoogseizoen, want je ziet ook mensen die zich onbegrijpelijk genoeg eerder nauwelijks lieten zien. Emmers met sop worden gevuld, grastapijten liggen te drogen op het stro van het talud. Speelgoed van kinderen ligt verspreid over het strand, alle zooi moet naar buiten want de grote schoonmaak is begonnen. Maandenlang kwamen mensen met volle tassen aan, nu lopen ze met overvolle tassen terug naar de auto. Beddengoed, handdoeken, kleding, knakworstjes en drank gaan mee terug naar huis. De bedrijvigheid doet denken aan een bijenkorf en het is knap lastig om lui te blijven liggen. Maar je doet je best, want je wilt tot de laatste snik blijven genieten van het strand. Op zondagavond is het kamp verlaten, op een handvol volhouders na. De puinhoop

Chéla Tersteege en Joris van Ormondt met dochter Benthe en neefje Mika, Lelystad

Hans en Rina Dreijer-Van Assema met zonen Julian en Luuk, Apeldoorn

Piet en Tineke Honingh-Soetens, Alkmaar

achter de huisjes is grotendeels verdwenen. Je deelt een fles en proost op die mooie avond die je nog gegeven is. Je kijkt de zon na, die veel te vroeg ondergaat. In de schemering is het alsof er niets veranderd is. Alle huisjes staan nog, maar je weet wel beter en bijt op je lip.
Doordeweeks is het heerlijk nazomers weer. Als je niet al te nauwkeurig naar de huisjes kijkt, lijkt er nog niets aan de hand. Ook de vrijdag geniet je met de vertrouwde vaste bewoners van een rustige avond. Maar dan word je zaterdagochtend wakker van het kabaal van stukken hout die tegen elkaar aan kletteren.
Als je met een slaperig hoofd naar buiten komt, lijkt het alsof achter de huisjes een bom is ontploft. Waar voorheen alleen wat opgeklapte stoelen en kisten met speelgoed stonden, staan nu stukken hout. Eindeloos veel stukken hout. Geen idee waarvan, want alle huisjes staan nog rechtop. Ergens tussen de vorige avond en nu is het halve kamp aangekomen en dat staat nu naar hartelust te timmeren, te boren en te soppen. Verschrikt trek je je terug in je tent om rustig een kopje koffie te zetten.
Als je weer buiten komt voor een heerlijke zonnige stranddag word je smalend aangekeken. 'Hé slaapkop, moet je niet aan het werk?' Je schenkt een bakkie voor de buren en wrijft nog eens de slaap uit je ogen. Maar ongestoord luieren zit er die dag niet in. Buren komen aan met setjes borden, kinderspeelgoed, plastic stoelen of rieten tafeltjes: of je nog iets kunt gebruiken. De hele dag krijg je pakjes Wicky aangeboden, hapjes eten, glaasjes rosé want de fles moet op en de ijskast leeg.
Wat je aan spullen vriendelijk hebt geweigerd, zie je niet veel later liggen bij het grofvuil, waarvan de kinderen met gemak een superhut bouwen. Ondefinieerbare stukken hout veranderen in muren van een tweekamerappartement. Daarbinnen bouwen ze een complete slaapkamer met bed en kasten, een zitkamer met alles erop en eraan. Wie een uitzet zoekt, komt een heel eind.
Bij Piet hangt een briefje van het bestuur dat moet voorkomen dat vroegtijdig gaten zullen vallen in de twee rijen: Op 31 augustus mogen de huisjes plat. Op 1 september gaan de eerste vrachtwagens rijden. Stoïcijns blijven lukt niet meer. Het werkt ook aanstekelijk, dat opruimen. Je begint de boeken die je toch niet meer kunt lezen in te pakken, samen met twee blikken doperwten en die extra broek. Een paar grote dingen gaan ook alvast mee naar huis. Verder wil je nog niet gaan. Dat weekend doen Henri

Frank en Marian Mul met kinderen Yannick en Joeri, Heteren

Jan en Tineke Kion-Grootveld, Haarlem

Tineke Hirs, Haarlem

en Floor en Het Eindpunt goede zaken, want bijna alle keukenspullen zijn al ingepakt. Niets meer vies maken, niets meer uitpakken. De laatste plastic borden en bekertjes worden gebruikt. Wanneer je omhoog loopt met je spullen en achterom kijkt, benijd je de unit-bewoners. Zij hoeven nog niet. Alleen dat is al een reden om flink door te sparen.
Die laatste week gaat te snel. Je pikt door de week nog een nachtje mee, maar echt leuk is het niet meer. De lucht is grijs en het strand praktisch verlaten. Je neemt weer een paar volle tassen mee terug naar huis. En dan is het vrijdag. De grote afbouw is begonnen. Als je aankomt liggen de eerste huisjes al plat. Die zaterdag ben je koffiecentrum voor je buren en hun hulptroepen, want alleen jouw keuken functioneert nog. Je probeert te genieten, maar van binnen treur je. Afscheid is niet leuk. Je begint nu echt serieus in te pakken, want ook jouw tent moet morgen plat. De dag vliegt voorbij. Verbazingwekkend hoeveel spullen je ongemerkt gedurende het seizoen naar jouw strandhol hebt gesleept. Zaterdagavond grijp je naar de fles die toch leeg moet en die je gelukkig kunt delen met een paar andere volhouders. Evenals de resten uit de ijskast. Gelukkig met wat je hebt, kruip je onder de wol en kijk je zo lang mogelijk door de open deur van je stranspaleisje naar de zee en de sterren, lees je bij kaarslicht een boekje tot je ogen bijna dichtvallen. En dan blaas je voor het allerlaatst dit seizoen de kaars uit.

de echte kampeerder....

ruimt 's avonds het speelgoed op.

Iedereen die wel eens met z'n blote voeten op een schepje is gaan staan, weet waarom.

Ernst en Wil Hulsebos, Alkmaar

Hans en Kitty van Leeuwen met kinderen Roy en Daisy, Haarlem

Jolanda en Stefan Harzer met kinderen Senna en Justin, Haarlem

In jaartallen

Kampeergeld/staangeld	
1940:	f. 25 per seizoen
1981:	f. 364
1990:	f. 679
1991:	f. 760
1993:	f. 914
1994:	f. 1030 plus 50 voor spoelunit
1997:	f. 1196
2000:	f. 1400
2001:	f. 1400
2002:	€ 739,70 (f. 1630,09)
2004:	€ 760
2005:	€ 800
2006:	€ 850
2008:	€ 903

1938: 21 december fusie kampeerverenigingen Licht en Vrijheid en Hygea tot nieuwe vereniging Helios, genoemd naar de Griekse zonnegod
Het kam p bestaat uit vier rijen.
1941: Tot begin 1946 kamperen op het strand verboden.
1942: Kust en strand afgesloten.
1946: Strand wordt vrijgegeven.
Vanaf 30 mei is Helios weer een actieve vereniging.
1948: Federatie kampeerverengingen opgericht (Voorwaarts, KVA, KVS en Helios).
1950: Kamperen in drie rijen.
1953 Zwemlessen in bad Riche, gedurende zes weken, 2 à 3 keer per week.
1955: Enkele huisjes van de voorste rij raken aan het dobberen. Overgang van drie naar twee rijen.
1956: De gemeente geeft nadere voorschriften over het gebruik van toiletemmers in de tenten. De kampopzichter moet waarschuwend optreden tegen een drietal kampbewoners. Daarna, bij een door de politie gehouden controle, worden dezelfde personen gelast binnen 24 uur hun tent af te breken.
1963: Viering 25-jarig jubileum in Marcanti Amsterdam.
1961: Kampschema ingevoerd, geen plaatsloting meer.
Elektrische verlichting in de toiletten.
1965: Statuten worden goedgekeurd door de algemene ledenvergadering.
1966: 11 januari koninklijke goedkeuring.
Einde zwemlessen in Riche.
1970: Nachtbewaking ingesteld wegens autodiefstallen.
1971: Ramen aan de zuidzijde zijn niet meer toegestaan.
1976: Maximale breedtemaat: 3.50 m.
1979: In één nacht worden de ruiten van 41 auto's van kampeerders ingeslagen.
1980: 20 april: storm. In de jaren daarna bestaat Helios Noord uit nog één rij.
Invoering algemene werkzaamheden (verenigingstent enz).
1982: Nieuwe statuten en huishoudelijk reglement treden in werking.
September: extra algemene ledenvergadering omdat het bestuur niet langer als politieagent wil functioneren. Een aantal leden houdt zich niet aan de regels (heeft een vaste aansluiting op de waterleiding, doet niet mee aan de werkplicht die in 1980 is ingevoerd, huurt een eigen bulldozer, of heeft rommel om zijn tent). De volgende sancties worden met algemene stemmen aangenomen: op het hebben van een vaste aansluiting op de waterleiding volgt royement, op het zelf inhuren bulldozer volgt schorsing, het verzaken van de werkplicht een boete van f. 100, het ontbreken van een deugdelijke trap een waarschuwing en na 14 dagen boete van f. 50, herhaling na een jaar: schorsing; gangpaden niet vrij: waarschuwing, daarna boete.
1982: Op Noord-voor worden weer zeven huisjes geplaatst.
1984: Plaatsing toiletcontainers.
Gemeente verpacht boulevard, wat leidt tot betaald parkeren (aan particuliere parkeerwachters). Kampeerders parkeren gratis.
1986: Vrachtrijders over het talud.

1988: Familie Seysener stopt met strandwinkel de Toko en groenteman Arie stopt.
1989: Gemeente is akkoord met plaatsing containerhuisjes, mits wordt voorkomen dat er een mengelmoes van huisjes onstaat.
1990: Door stormen in januari en maart verdwijnt er veel zand (hier en daar een afslag van 10 tot 15 meter). 20 huisjes kunnen niet geplaatst worden, de verenigingstent ook niet. Taluds op de achterste rij zijn smaller, men mag niet achter de huisjes langs lopen.
Een lid krijgt een geldboete, omdat hij zijn huisje aan het eind van het seizoen heeft verbrand, met als restant honderden spijkers en schroeven
1991: Verenigingstent wordt door storm getroffen en afgewaaide delen verwoesten het huisje van de familie Bussen-Sterk.
1992: PTT stopt met postbezorging bij de huisjes. Bij de toiletbeheerders komt een buitenbrievenbus.
Als gevolg van vandalisme gaat het huisje van Tineke Hirs in vlammen op.
1993: 15 januari. Explosieven Opruimingsdienst brengt, ter hoogte van afgang Zuid, 600 stuks bommen en granaten tot ontploffing, afkomstig uit de Tweede Wereldoorlog
Storm 20/21 februari slaat taluds Midden-voor en Noord-voor weg; Verenigingstent wordt wegens ruimtegebrek niet geplaatst.
Federatie van kampeerverenigingen raadt aanschaf container en/of huisje op frame 'ten sterkste af, wegens technische problemen en ongemakken tijdens het transport, de plaatsing en de opslag'.
Bestuur gedoogt stromend water.
1995: Geen plaatsen op Noord-Voor.
Nieuwe verenigingstent, bestaande uit vier containers, 'De Vierling'.
1998: Invoering parkeerstickers - worden uitgereikt bij inleveren uitzetpaaltjes.
Er worden boetes uitgedeeld voor het verzaken van de werkplicht.
Aspirantlidmaatschap wordt ingevoerd.
1999: 14 juli, buitengewone ledenvergadering over toekomstvisie: 'Containers, hoe hier mee om te gaan'. Federatief afgesproken maten: 7 x 3,50 x 2.20 (zijhoogte) x 2,60 (nokhoogte).
2000: Eerste vijf containers worden geplaatst.
28 mei: storm verwoest 5 huisjes.
10 augustus: 50 huisjes op Helios Zuid worden ontruimd wegens het gevaar van bommen, die na de Tweede Wereldoorlog in een springput zijn gedumpt, en nu het strand steeds lager wordt, weer tevoorschijn komen.
2001: Op de jaarvergadering wordt besloten dat douches in de huisjes/units niet zijn toegestaan. Parkeerbeheerder verstrekt parkeerkaarten aan kampeerders à f. 5,- per seizoen.
2002: In het hele kamp wordt een water-ringleiding aangelegd.
Nieuwe toiletunits met douches d.m.v. muntautomaat (€ 0,50 per 3 minuten). Er wordt 6000 maal gedoucht.
2003: Van 30 auto's worden de ruiten ingeslagen.
2004: Gemeente plaatst parkeerautomaten op de boulevard. Kampeerders krijgen een parkeersticker op nummer huisje à € 13,50 voor een seizoen
Gedupeerden ontruiming wegens bommen in 2000 ontvangen uit de verenigingskas een tegemoetkoming van € 50,-
2006: Geplaatste donateurs krijgen toegang tot de algemene ledenvergadering.
2007 : Nota brandveiligheid treedt in werking: niet meer dan veertig huisjes op een rij, waartussen een brandgang.
Gemeente verstrekt parkeervergunning op kenteken (à € 13,50) of op nummer huisje (à € 93,50).
Noord-voor wordt dichtgeschoven.
Douches achter de huisjes worden verboden, i.v.m. gevaar legionella.
2008: 70-jarig jubileum. Feestweek van 26 juli t/m 2 augustus.

met medewerking van Fred van der Erf

VROEGER
BEACH CLUB
BLOEMENDAAL AAN ZEE
THE PLACE TO BE THIS SUMMER

Martin Zijlstra kan verschillende namen noteren. De voorzitter roept kapitaalkrachtige kampeerders op de uitgave van een mooi jubileumboek over Helios te sponsoren – en er melden zich direct al drie.
Tenslotte mag Fons van Loveren traditiegetrouw het voorlaatste (dank)woord spreken, maar hij heeft eerst een serieuze vraag. Over de kruisjes bij de namen van staanders in het plaatsingsschema. 'Ik sta al zeventig jaar op het strand en nu heb ik ineens een kruisje gekregen. Wat is...?'
'Da's een inlegkruisje', roept een kampeerder.
Dan vraagt Fons een donderend applaus voor de vrijwilligers van het bestuur van onze vereniging, en bedankt de voorzitter de vergadering en wenst ons allen een goed kampeerseizoen.

de echte kampeerder....

levert zijn huis- en grof vuil op de juiste manier aan.

Een echte kampeerder deponeert het overtollige rotan tafeltje uitsluitend op maandagochtend, bij hoge uitzondering al op zondagavond, náást de container als grofvuil. Maar vraagt eerst of de buren misschien een tafeltje kunnen gebruiken. Huisvuil gaat in vuilniszakken in de container. En niet ernaast, want dan pikken de meeuwen de zak stuk.

Daniëlle en Wouter van Balen, met dochter Yannick, Amstelveen

Henk en Marjolein Kuijper, Amsterdam

Jan en Marjon Slot, Hoofddorp